

www.musavat.com

MUSAVAT

Xəbər
"Azərbaycanda
əhəlinin sayı
2 milyon
azala bilər"
iddiası
yazısı səh.3-də

Qurucusu: Rauf Arifoğlu Gündəlik qəzet 5 aprel 2024-cü il Cümə № 59 (8432) Qiyməti 60 qəpik

Gündəm

"Xarici agentlər haqqında" qanun -
Bakı tərəddüd edir

Rusiya və Ukraynadan sonra Qırğızistan da oxşar qanunu qəbul edib, bəs Azərbaycan?

yazısı səh.3-də

Azərbaycanda yoxa çıxan
beş min eşək müəmması

yazısı səh.12-də

4 kənd və 40 erməni quldur...

yazısı səh.6-da

Elmar Vəliyevə sui-qəsdlə
bağlı daha bir qərar

yazısı səh.4-də

Bu il 700 bal toplayan olacaqmı?

yazısı səh.10-da

Moskva Bakı-Tehran barışıqını
saxlayır, yoxsa pozur?

yazısı səh.6-da

Rusiyanın adamı "Cəbhə"
adında partiya yaratdı

yazısı səh.11-də

Xarici şirkətlər ölkədə
taksi xaosu yaradıb

yazısı səh.12-də

Bakıda dünya dini liderlərinin
görüşü keçiriləcək

yazısı səh.13-də

Sülhməramlılar Xocalıda
mina axtaracaqlar

yazısı səh.11-də

Ramazan ayının 26-cı günü

İftar 19.24. İmsak 04.47-dək (Bakı)
26-cı günün duası: "İlahi, bu gün mənim səyimi bəyənilmiş, günahımı bağışlanmış, əməlimi qəbul olunmuş və eybimi örtülmüş qərar ver! Ey eşidənlərin ən gözəl Eşidəni!"

İftar duası: "Allahım, Sənin rizan üçün oruc tutdum, Sənə inandım, Sənə güvəndim. Sənin ruzinlə iftar açır və Sənə təvəkkül edirəm. Ey bağışlayan Allah, günahlarımı bağışla".

Bu gün 4-cü Qədr gecəsidir.

ALLAH ORUCUNUZU QƏBUL ELƏSİN!

PENTAQONUN HƏRBİ TƏLİMATÇILARI İRƏVANDA - NİYƏ MƏHZ İNDİ?

Ermənilərin sərhədə qoşun yığması fonunda amerikalı hərbiçilər bu ölkəyə gəliblər; ilkin mərhələdə ABŞ Ermənistanı antidron və HHM sistemləri ilə təchiz etməyi planlaşdırır...

yazısı səh.8-də

Naxçıvanın "baş kassir"inin məhkəməsi: "böyük başlar" dərdində

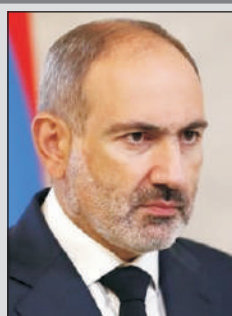
Hüquqşünas deyir ki, Rəfael Əliyevin təkbəşinə 144 milyon manatı mənimsəməsi mümkünsüzdür

yazısı səh.7-də

Novella Cəfəroğlu:
"Elçinin başının
yarısı plastmasdır,
ondan cəmiyyətə
nə zərər
gələcək ki?"

yazısı səh.4-də

Bu gün Brüsseldə
üçtərəfli
görüşdür -
Paşinyana
"soyuq duş..."

yazısı səh.9-da

Blinkeni
Prezident
Əliyevə zəng
etməyə vadar
edən səbəblər

yazısı səh.5-də

Konqo prezidentinin Bakıya uğurlu səfəri - sənədlər imzalandı

“Sizin səfəriniz çox böyük əhəmiyyət daşıyır və bu gün təkbətək görüşdə biz bir çox məsələləri geniş müzakirə etdik. Gündəliyimiz kifayət qədər genişdir. Biz bu gün siyasi, iqtisadi, investisiya, energetika və digər sahələrdə mümkün olan əməkdaşlıq haqqında danışmışıq.

Bu sözləri Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev aprelin 4-də Konqo prezidenti Deni Sassu-Nqesso ilə geniş tərkibdə görüşü zamanı deyib.

Dövlət başçısı bildirib ki, müzakirə olunan bütün məsələlərə bağlı bizim fikirlər üst-üstə düşür: “Təbii ki, səfəriniz bizim gələcək əməkdaşlığımıza da çox müsbət təsir göstərəcəkdir. Bizim siyasi əlaqələrimiz daha da möhkəmlənəcək. Ümid edirəm ki, səfərdən sonra əldə edilmiş razılaşmaların icrası nəticəsində ticarət dövriyyəsində müsbət dinamika yaranacaq. Energetika və kənd təsərrüfatı sektorlarındakı əməkdaşlıq haqqında biz Sizinlə bu gün geniş fikir mübadiləsi aparmışdıq və yenə də fikir ayrılığı yoxdur. COP29-la bağlı birgə işləməyə hazırıq və bizə verdiyiniz dəstəyə görə sizə təşəkkürümü bildirirəm”.

“Bu gün eyni zamanda təhsil, mədəniyyət və digər sahələrdəki əməkdaşlıq imkanlarını da müzakirə etdik və apardığımız bütün müzakirələr bir daha göstərir ki, bizim vahid mövqeyimiz bu məsələ ilə bağlı vardır. Sizin rəsmi səfərinizdən öncə Konqodan və Azərbaycandan nümayəndə heyətlərinin qarşılıqlı səfərləri təşkil edilmişdir. Bu, səfərə hazırlıq məqsədi daşıyan addımlar idi. Əminəm ki, bu gün imzalanaçaq sənədlər və əldə edilmiş razılaşmalar bizim əməkdaşlığımızı böyük dərəcədə gücləndirəcək”, - Prezident qeyd edib.

Qeyd edək ki, səfər zamanı bir neçə dövlətlərarası sənəd imzalanıb.

Hərbi toplanışların keçirilməsi qaydası dəyişdi

Toplanışların keçirilməsi qaydası dəyişib.

Bu, Prezident İlham Əliyevin təsdiqlədiyi “Hərbi vəzifə və hərbi xidmət haqqında” Qanuna dəyişiklikdə əksini tapıb.

Müvafiq icra hakimiyyəti orqanı toplanışlara cəlb edəcəyi hərbi vəzifəli şəxslərin sayını müvafiq icra hakimiyyəti orqanı ilə razılaşdırmaqla müəyyən edəcək.

Başqa sözlə, toplanışda say bərabərliyinin bir-birinə uyğun gəlməsi üçün 3 qurum (Müdafiə Nazirliyi, Dövlət Sərhəd Xidməti və digər qoşun növləri) sayı Ali Baş Komandanın rəziliyi ilə müəyyən edəcək.

Osman Kazimov

Tanınmış vəkil Musavat başqanı olmaq istəyir?

Məlum olduğu kimi, Musavat Partiyası may ayında qurultaya gələcəyini açıqlayab.

Hələlik dəqiq tarix və namizədlər bəlli olmasa da, partiyadan qurultay nümayəndələrinin artıq bəlli olduğu bildirilib.

Musavat başqanlığına namizədlərlə bağlı isə müxtəlif fikirlər sələndirilir. Xüsusilə də Musavat Partiyasının sabiq başqanı İsa Qəmbərindən yəni bu posta namizəd olacağı iddia olunur. İsa Qəmbər özü isə yaxın vaxtlarla bu məsələ ilə bağlı fikrini açıqlayacağını bildirib. Musavat Partiyasına başqanlığa namizəd olacaq şəxslər arasında sədr müavini Osman Kazimovun da adı hallanır. Məsələ ilə bağlı “Cebhe.info”ya danışan Osman Kazimov hələlik belə bir qərarının olmadığını deyib: “Hər şeyi zaman göstərəcək”.

Qeyd edək ki, Musavat Partiyasının Nizamnaməsinə görə, bir nəfər iki dəfədən artıq ardıcıl sədr seçilə bilməz. Ona görə də indiki Musavat başqanı Arif Hacıli namizəd olmağa qat.

Azərbaycanda bir ayda siqaret və içkiyə nə qədər pul xərclənir?

Vətəndaşlar tərəfindən içkilər və bütün məmulatlarının alınmasına hər ay orta hesabla 220 milyon manat xərclənir”.

Bunu Milli Məclisin deputatı Vüqar Bayramov deyib. O bildirib ki, bu ilin ilk 2 ayında pərakəndə ticarət dövriyyəsinin həcmi 8 milyard 555 milyon manat olub. Deputatın sözlərinə görə, bu dövrdə xərcləmələrin 50,1 faizi ərzaq məhsullarının, 5,1 faizi içkilər

və bütün məmulatlarının, 1,3 faizi kompüterlər, telekommunikasiya avadanlıqları və çap məhsullarının, qalanı isə digər malların alınmasına sərf olunub: “Xərcləmələrin strukturunda diqqəti çəkən məqam içkilər və bütün məmulatlarının alınmasına yönəldilən vəsaitin həcmidir. İlk 2 ayda vətəndaşlar bu məqsədlə 440.4 milyon manat xərcləyiblər. Bu o deməkdir ki, vətəndaşlar tərəfindən içkilər və bütün məmulatların alınmasına hər ay orta hesabla 220 milyon manat xərclənir. 2024-cü ilin ilk 2 ayında kompüterlər, telekommunikasiya avadanlıqları və çap məhsullarına isə cəmi 109

milyon manat xərclənib. Yeni

Azərbaycanda içki və bütün məhsullarına kompüterlər, telekommunikasiya avadanlıqları və çap məhsullarının alınması ilə müqayisədə hər ay 4 dəfə çox pul xərclənir”.

“Oksford Universitetinin son tədqiqatlarına görə, dünya əhalisinin ən azı 8 faizi bütün məhsullarının, 5 faizi isə spirtlik içkilərin istehlakından dünyasını dəyişir. Kompüterlər və telekommunikasiya avadanlıqları isə innovasiya və elmin inkişafı baxımından çox vacibdir. Belə görsənir ki, biz elmdən daha çox ölümə pul xərcləyirik”, - V.Bayramov əlavə edib.

Strasburq məhkəməsindən Azərbaycan qərarı

Avropa İnsan Hüquqları Məhkəməsi aprelin 4-də siyasetçi Məmməd İbrahiminin şikayəti üzrə qərardad elan edib. Aihmaz.org xəbər verir ki, Məmməd İbrahimin Avropa İnsan Hüquqları Konvensiyası ilə qorunan ədalətli məhkəmə araşdırması hüququnun pozuntusunu etiraf edən Azərbaycan dövləti ona 4100 avro təzminat ödəməyə və işinə Ali Məhkəmədə yenidən baxmağa boyun olub.

AXCP funksioneri olan Məmməd İbrahim 2015-ci ildə xuliqanlıq ittihamı ilə həbs edilərək 3 il həbs cəzası alıb. 2018-ci ildə ona cəzaçəkmə müəssisəsində qadağan olunmuş əşya saxlamaq ittihamı ilə yeni cinayət işi açılıb. 5 ay 22 gün azadlıqdan məhrumetmə cəzası verilən cəbhəçi 2019-cu il fevralın 13-də azadlığa buraxılıb.

Fransanın Strasburq şəhərində yerləşən, hakimləri Avropa Şurasına üzv ölkələrdən seçilən Avropa Məhkəməsi Avropa İnsan Hüquqları Konvensiyasına riayət olunmasına nəzarət edir. Azərbaycan 1949-cu ildə yaradılmış Avropa Şurasına 2001-ci ildə qoşulub, 2002-ci ildən Avropa Məhkəməsinin təsir dairəsindədir.

40-a yaxın bağça müdiri işdən çıxarılıb

Məktəbəqədər və Ümumtəhsil üzrə Dövlət Agentliyinin bağçalara nəzarət etdiyi aylar ərzində məktəbəqədər təhsil müəssisələrində aparılan monitorinqlər zamanı 40-a yaxın müdir işdən çıxarılıb. Bunu Məktəbəqədər və Ümumtəhsil üzrə Dövlət Agentliyinin Məktəbəqədər təhsil şöbəsinin müdiri İlham Rəsulova deyib.

Onun sözlərinə görə, eyni zamanda 246 nəfər xəbərdarlıq, töhmət və şiddətli töhmət alıb.

Azərbaycan FIFA reytingində neçəncidir?

FIFA aprelin 4-də milli futbol komandalarının reytingini yeniləyib. Azərbaycan 210 yığma arasında 112-ci yerdə göstərilir.

İran 20-ci, Ukrayna 22-ci, Rusiya 35-ci, Türkiyə 40-ci, Özbəkistan 64-cü, Gürcüstan 75-ci, Ermənistan 95-ci, Belarus 96-cı, Tacikistan 99-cu, Qırğızistan 100-cü, Qazaxıstan 103-cü, Estoniya 123-cü, Latviya 136-cı, Litva 137-ci, Türkmənistan 143-cü, Moldova 153-cü pillədədir.

Beynəlxalq turnirlərə 1994-cü ildən qatılan Azərbaycan millisi dörd Avropa çempionatının seçmə mərhələsini qrupda sonuncu, dördündə sondan əvvəlki pillədə bitirib.

Dörd dünya çempionatının seçmə mərhələsində yığma qrupda sonuncu, ikisində sondan əvvəlki, birində axırdan üçüncü pilləni tutub.

Yığma bir yol Millətlər Liqasının ən aşağı divizionunda qrup ikincisi olub, sondan yuxarı divizionunda bir yol üçüncü, bir yol ikinci yerdə qərarlaşıb.

Gürcüstanın hakim "Gürcü arzusu" partiyası "Xarici agentlər haqqında" qalmaqallı qanunu yenidən parlamentə təqdim edib. Gürcüstanda "Xarici agentlər haqqında" qanun 2023-cü il martın 7-də birinci oxunuşda qəbul edilib.

Bunun ardınca paytaxt Tiflisdə kütləvi etiraz aksiyaları başlayıb, martın 10-u Gürcüstan parlamenti sözügedən qanunu geri götürüb. Qanun layihəsinə verilən izahat qeydinə görə, xarici dövlətin maraqlarını güdən təşkilat layişini təqdim etmək və müvafiq olaraq bu qurumların qeydiyyatına başlamaq lazımdır. Həmçinin qeyd edilir ki, qanunvericilik aktı yalnız məlumat məqsədinə xidmət edir və xarici maraqların dirijoru kimi tanınacaq təşkilatların fəaliyyətini məhdudlaşdırmayacaq. Qanun layihəsi fiziki şəxslərə şamil edilmir, gəlirlərinin 20%-dən çoxu xaricdən gələn qeyri-kommersiya hüquqi şəxslərə və KİV-lərə şamil edilir.

Belə təşkilatlar hər ilin yanvar ayında Ədliyyə Nazirliyinə gəlməli və xərclər haqqında bəyannamə təqdim et-

qarşısını almaq məqsədilə küçələrə çıxdığını xatırladı. "Biz onların potensial qanunu nəzərdən keçirdiklərinə dair məlumatları görmüşük və mən, sadəcə olaraq, onu deyirdim ki, özlərinin Avropa ambisiyalarını ifadə etmək və bu qanunun tətbiq edilməsindən imtina edilməsi üçün ötən il on minlərlə gürcüstanlı küçələrə çıxmışdı. Gürcüstanın Aİ ilə üzvlük danışıqlarına başlaması üçün tarixi fürsəti var və biz Gürcüstanı bu prosesdə dəstəkləməyə davam edirik", - Metyu Miller bildirib.

Qeyd edək ki, ABŞ-da "Xarici agentlər haqqında" qanun (Foreign Agents Registration Act- FARA) 1938-ci ildə qəbul olunub və zaman-zaman müxtəlif düzəlişlərə məruz qalıb.

Xarici agentlərin qeydiyyat sistemində ABŞ-ın Ədliyyə Nazirliyinin tabeliyindəki Təhlükəsizlik İdarəsi nəzarət edir. Kimlər bu qanuna əsasən "xarici agent" sayılır? Qanuna görə, xarici dövlətlərin hökumətlərindən, siyasi liderlərindən, partiyalarından və fondlarından maliyyə yardımı alan və onların maraqlarına xidmət göstərən şəxslər "xarici agent" sayılır. "Xarici agent"

"Xarici agentlər haqqında" qanun - Bakı tərəddüd edir

Gürcüstan iqtidarı bu layihəni yenidən parlamentə təqdim edib və məqsəd Qərbin vətəndaş cəmiyyətinə təsir imkanlarını minimuma endirməkdir; Rusiya və Ukraynadan sonra Qırğızıstan da oxşar qanunu qəbul edib, bəs Azərbaycan?

yıb. Bənzər qanun 2012-ci ildə Rusiyada da qəbul olunub. 2014-cü ildə Ukraynada da xarici agentlərin fəaliyyətini tənzimləyən qanunlar qəbul olunub. Azərbaycanda hələ ki "Xarici agentlər haqqında" qanun yoxdur. 2014-cü ildən etibarən ölkəmizdə "Qeyri-hökumət təşkilatları (ictimai birliklər və fondlar) haqqında" və "Qrantlar haqqında" qanunlara əlavə və dəyişikliklər

haqqında" qanun qəbul edilməsidir. "Xarici agentlər haqqında" qanunun qəbulunda Bakının tərəddüdünün səbəbi nə ola bilər?

Demokratiya və İnsan Hüquqları Komitəsinin sədri, hüquq üzrə fəlsəfə doktoru Çingiz Qənizadə "Yeni Müsavat"a qeyd etdi ki, dünyada baş verən hadisələr bu gərginliklə davam edəcəksə, Azərbaycanda belə qanun layihəsinin qəbulu üçün təşəbbüs irəli sürülməsi istisna deyil. Hüquq müdafiəçisi vurğuladı ki, dünyada ictimai-siyasi vəziyyətin gərginləşdiyi, dövlətlərin işinə müdaxilə edildi, terror riskinin artdığı zamanda belə bir qanunun qəbuluna ehtiyac ola bilər: "Hazırda Azərbaycanda ictimai-siyasi vəziyyət sabitdir, xaricə əlaqəsi olan şəxslərin vaxtında aşkar olunub məsuliyyətə cəlb edilməsi istiqamətində təhlükəsizlik, hüquq-mühafizə orqanları operativ reaksiya verirlər, ona görə indiki realıqda "Xarici agentlər haqqında" qanuna zərurət görünür. Yeni inanmıram ki, yaxın dövrdə bu qanun Azərbaycanda qəbul edilsin".

"Müstəqil Həmkarlar" İctimai Birliyinin həmtəşəbbüsü Fud Əliyev bildirdi ki, Rusiya, Ukrayna, Qırğızıstan bu qanunu qəbul edibse, Gürcüstan da hazırkı qəbulu, Azərbaycanda QHT-lərin dəyirmi masasını təşkil etməklə müzakirə keçirilə bilər. QHT rəhbərinin sözlərinə görə, son dövrlərdə Bakıda olan həbslər xarici agenturanın təsiri şübhələrini artırır. Onun fikrincə, belə bir qanunun qəbuluna zərurət olmaya bilər, lakin parlament və QHT-lər səviyyəsində müzakirələrə ehtiyac var. F.Əliyev hesab edir ki, Gürcüstanda Qərbin təsirlərini sıfıra endirmək üçün qanun layihəsi təkrar parlamentə qaytarılıb: "Çünki Gürcüstanda vətəndaş cəmiyyəti həm güclüdür, həm də Qərbin onlara təsir mexanizmi var. Məsələn, Saakaşvilinin azad edilməsi tələbi ilə küçələrə çıxmayan həmin vətəndaş cəmiyyəti sözügedən qanun layihəsinə etiraz olaraq Tiflis küçələrinə axışmışdı.

"Azərbaycanda əhalinin sayı 2 milyon azala bilər" iddiası
Ekspert: "Əgər biz demoqrafiya sahəsindəki problemləri öz axarına buraxsaq..."

"Azərbaycan əhalisinin sayı 2 milyondan çox azala bilər. Bu proqnoz-məlumatları Azərbaycanın rəsmi statistikasına əsasən hazırlayıblar. Mənə inandırıcı görünür. Amma tendensiya azalmağa doğrudur".

Hüquq müdafiəçisi Sahib Məmmədov "Database.earth"-in statistikasına istinad edərək social şəbəkə statusunda belə paylaşım edib.

S.Məmmədov hesab edir ki, qeyd olunan azalma baş versə, proses yalnız say azalması ilə deyil, cins və yaş tərkibinin əhəmiyyətli dəyişməsi ilə müşahidə olunacaq.

Məlumatla görə, Azərbaycan əhalisinin gələcəkdə 10 462 904 nəfərdən 8 265 201 nəfərə qədər azalacağı gözlənilir. 2024-cü ildən 2100-cü ilə qədər əhalinin sayının 161,64 faiz azalması baş verə bilər.

Sosioloq, professor Əhməd Qəşəmoğlu isə "Sherg.az"-a açıqlamasında deyib ki, Azərbaycanda artım bu temple davam etsə, qeyd olunan təhlükə bizim üçün qaçılmaz olacaq: "Lakin bir məqama aydınlıq gətirmək istəyirəm ki, beynəlxalq təşkilatların açıqladığı rəqəmlər, verdikləri proqnozlar hökm deyil. Sadəcə olaraq, tədqiqatçılar indiki prosesləri izləyirlər və ehtimal edirlər ki, bu cür davam etsə, müəyyən bir vaxtdan sonra vəziyyət belə olacaq. Əgər biz demoqrafiya sahəsindəki problemlərə əhəmiyyət verməyib, prosesləri öz axarına buraxsaq, əhali sayının 2100-cü ilə qədər 2 milyondan çox azalması mümkün vərindir. Yox, əgər problemi arzuolunan şəkildə idarə edib, mənfi tendensiyalara müdaxilə edə bilsək, 2100-cü ildə vəziyyətimiz daha yaxşı ola bilər".

Professorun sözlərinə görə, doğum sayı azalan xətt üzrə gedir. Bu da bir müddət sonra fəsadlar verəcək. Ölkədə yaşlı adamların sayı artacaq, əhali arasında gənclər azlığı təşkil edəcək: "Ailə qurmayan və ya ailə qurub uşaqları olmayan ailələr də var və buna görə də bir-iki uşaq doğulanda əhali azalır. Hər ailədə ən azı 3 uşaq olmalıdır. Buna da dövlət kömək etməlidir. Çünki bu uşaqlar həm də dövlətin uşağıdır. Məsələn, gənclərin sayı azalanda əsgərlərimizin sayı da azalacaq. Bütün bunlar ciddi məsələlərdir, dərindən təhlil olunmalı, xüsusi konsepsiyalar hazırlanmalıdır".

□ "Yeni Müsavat"

məlidir. Bu öhdəliyi yerinə yetirməsələr, 25 min ləri (təxminən 9,3 min dollar) məbləğində cərimələnəcəklər. Cərimədən sonra belə bəyannamə təqdim edilməzsə, bəyannamənin vaxtı keçmiş hər ay üçün 20 min ləri (təxminən 7,4 min dollar) tutulacaq. Hakim partiyanın xarici agentlər haqqında qanunun qəbuluna qayıtmaq qərarı müxalifət və ölkə prezidenti Salome Zurabişvili arasında mənfi reaksiyaya səbəb olub və o, "Gürcü arzusu"nun hərəkatlarını ölkənin Avropa İttifaqı yolunda tərribat adlandırır.

ABŞ Dövlət Departamenti hakim "Gürcü arzusu"nın ötən il imtina etdiyi "Xarici agentlər haqqında" qanun layihəsinə yenidən parlamentə təqdim etməsinə münasibət bildirib. Dövlət Departamenti-nin mətbuat katibi Metyu Miller keçirdiyi brifinqdə ötən il on minlərlə gürcüstanlının bu qanunun qəbul edilməsinin

kriteriyasına uyğun şəxslər rəsmi qeydiyyatdan keçməli, öz fəaliyyətləri barədə hesabat verməli, qazanclarını bildirməlidirlər. "Xarici agent" kimi fəaliyyət göstərmək cinayət məsuliyyətinə səbəb olur. Lakin bu qanunun qüvvəyə girməsinə düşənlər qeydiyyata keçmədiyi və ya yalan məlumatlar təqdim etdikləri halda həm cinayət məsuliyyətinə, həm də böyük məbləğdə cəriməyə məruz qala bilərlər.

Maraqlıdır ki, aprel 2-də Qırğızıstan prezidenti Sadır Japarov "Xarici agentlər haqqında" qanun imzalayıb. "Dövlət başçısı kimi mən zəmanət verirəm ki, heç bir təqib olmayacaq. Biz nüvə ölkəsi deyilik. Biz hələ kosmosa uçmaq fikrində deyilik. Dövlətimizin sizdən və donorlarınızdan gizlədilməli heç bir sirri yoxdur. Biz bütün məlumatları açıq mənbələrdə tapa bilərik" - deyər Sadır Japarov vurğula-

qıvvədədir. QHT-lərin xarici rəsmi qeydiyyatdan keçməli, öz fəaliyyətləri barədə hesabat verməli, qazanclarını bildirməlidirlər. "Xarici agent" kimi fəaliyyət göstərmək cinayət məsuliyyətinə səbəb olur. Lakin bu qanunun qüvvəyə girməsinə düşənlər qeydiyyata keçmədiyi və ya yalan məlumatlar təqdim etdikləri halda həm cinayət məsuliyyətinə, həm də böyük məbləğdə cəriməyə məruz qala bilərlər.

Bundan başqa, qrant verilməsi hüququ əldə etmək üçün icra hakimiyyəti orqanının qrantın maliyyə-iqtisadi məqsəduyğunluğu haqqında rəyi olmalıdır. Bu zaman donorların qrant vermək hüququ əldə etməsi qaydası hökumət tərəfindən müəyyən edilir. Hökumət eyni zamanda qrantların qeydiyyatı qaydasını müəyyən edir. Amma Azərbaycanda xüsusilə son həbslər bu qanunun vacibliyini gücləndirməli heç bir sirri yoxdur. Biz bütün məlumatları açıq mənbələrdə tapa bilərik" - deyər Sadır Japarov vurğula-

Gürcüstanda baş nazir dəyişdikdən sonra görünür, məsələ yenidən aktuallaşıb. Fikrimcə, Azərbaycan da Qərb agenturasının təsir imkanları minimuma endirilməlidir. Amma hü-

quşunaslar daha çox rəy verə bilər ki, bununla bağlı qanun layihəsinin qəbulu prosesə necə təkan verəcək".

□ **Emil SALAMOĞLU**
 "Yeni Müsavat"

☐ **Cavanşir ABBASLI**
"Yeni Müsavat"

ABŞ dövlət katibi Entoni Blinkenin Prezident İlham Əliyevə zəngi siyasi gündəmin əsas mövzuna çevrilib. Yada salaq ki, dövlət katibi aprelin 5-də ABŞ, Avropa İttifaqı və Ermənistan arasında keçiriləcək üçtərəfli görüş haqda açıqlama verib.

Dövlət katibi sözügedən görüşün əsas mahiyyətinin Ermənistanın iqtisadi inkişafı məsələlərinin təşkil edəcəyini diqqətə çatdırıb.

Prezident İlham Əliyev qeyd edib ki, onda olan məlumata görə, üçtərəfli görüşə hazırlıq prosesində Ermənistanla hərbi dəstək və birgə hərbi təlimlərin keçirilməsi, Azərbaycanla sərhəddə hərbi infrastrukturun yaradılması, Avropa İttifaqının Avropa sülh mexanizmi xətti ilə və ABŞ büdcəsi hesabına Ermənistanın silahlandırılması kimi məsələlər də müzakirə olunub. Dövlətimizin başçısı anti-Azərbaycan mahiyyəti daşıyan bu kimi addımların, o cümlədən Fransa tərəfindən də Ermənistanın silahlandırılması siyasətinin regionda silah yarışına rəvac verdiyini və təxribatlara gətirib çıxaracağını vurğulayıb.

Telefon danışığı zamanı Blinken 5 aprel görüşünün Azərbaycana qarşı olmadığını vurğulayıb.

Söhbət əsnasında Ermənistanla Azərbaycan arasında sülh danışıqlarına dair müzakirə aparılıb. Prezident İlham Əliyev xarici işlər nazirlərinin sülh müqaviləsinin mətni üzrə Berlində aparılan danışıqların prosesin irəlilənməsi baxımından faydalı olduğunu və danışıqların sürətləndirilməsinə ehtiyac olduğunu deyib.

Həmçinin dövlət başçısı Qərbdə Azərbaycanın Ermənistanla hücum etmək niyyətində olduğu barədə səsləndirilən ittihamların tamamilə əsassız olduğunu vurğulayıb.

Prezident İlham Əliyev aprelin 2-də Parisdə Blinkenlə keçirilmiş mətbuat konfransında Fransa xarici işlər nazirinin yalan danışaraq, Azərbaycanı Ermənistanın ərazi bütövlüyünü tanımaqda və Ermənistanla qarşı təhlükə mənbəyi olmaqda ittiham etdiyini bildirib.

Dövlətimizin başçısı Azərbaycanın 2022-ci ildə Praqa görüşü zamanı qəbul edilmiş bəyanata və Almatı bəyanatına sadiq olduğunu vurğulayıb.

Blinkeni Prezident Əliyevə zəng etməyə vadar edən səbəblər

Dövlət katibinin səmimi olub-olmadığı bu gün bilinəcək

Politoloq Elxan Şahinoğlu isə bildirdi ki, Bakıya zəng edilməsi zərurəti Azərbaycanın narazılığının ciddi olduğunu ABŞ-ın anlamasının təsdiqidir:

“ABŞ dövlət katibi Entoni Blinken Prezident İlham Əliyevlə telefon söhbətində dövlət başçısını inandırmağa çalışıb ki, aprelin 5-də Brüsseldə Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyanla görüş Azərbaycan əleyhinə deyil. Blinken görüşün əsas mahiyyətinin Ermənistanın iqtisadi inkişafı məsələlərinin təşkil edəcəyini bildirib. Əgər Blinkenin söylədiyi kimdirsə, yəni mövzu təhlükəsizlik təminatı deyil, iqtisadi dəstək olarsa, bu halda Vaşinqton Brüssellə birgə Ermənistanı Rusiyanın iqtisadi asılılığından qurtarmaq istəyir. Paşinyanın da tələbi elə budur ki, Ermənistanın Rusiyadan ipləri qoparması üçün Vaşinqton və Brüssel İrəvana maliyyə dəstəyi verməlidir. Ancaq bunun reallaşması mexanizmi necə olacaq? Ermənistanla bir neçə milyard dollar və ya avro ayıra bilirlər. Ancaq bu, Ermənistanın iqtisadi problemlərinin həlli demək olmayacaq. Rusiya Ermənistanla qaz nəqlini kəsərsə, ABŞ və Avropa İttifaqı bu problemi necə həll edəcək? Və ya Avropa öz bazarlarını Ermənistanın kənd təsərrüfatı məhsullarına açmağa hazırdır mı? Çətin. Ermənistan məhsullarının əsas hissəsi Rusiya bazarlarında satılır. Vaşinqton və Brüssel Ermənistanı Rusiyanın iqtisadi asılılığından qurtarmaq istəyirsə, Paşinyanı Azərbaycan və Türkiyə ilə münasibətləri normalaşdırmağa çağırmaqlıdır. Digər alternativlər Ermənistanı xilas etməyəcək. ABŞ və Avropa İttifaqı səmimidirsə, Ermənistanı Azərbaycanla və Türkiyə ilə yaxınlaşdırmaq siyasətini həyata keçirməlidir”.

□ **Etibar SEYİDAĞA,**
“Yeni Müsavat”

Prezident İlham Əliyevin qənaətinə görə, aprelin 5-də keçirilməsi planlaşdırılan ABŞ, Avropa İttifaqı və Ermənistan üçtərəfli görüşünün qeyri-şəffaf hazırlanması, qeyri-inklüziv xarakter daşıması və Azərbaycanın haqlı iradlarına baxmayaraq təxirə salınmaması Cənubi Qafqazda sülhə, əməkdaşlığa deyil, ayrıcı xətlərin və nəticə etibarilə gərginliyin yaranmasına gətirib çıxaracaq.

Söhbət zamanı Azərbaycan və ABŞ arasında ikitərəfli əməkdaşlıq məsələlərinə də toxunulub.

Bəs Blinkeni Prezident Əliyevə zəng etməyə vadar edən səbəblər nədir? Azərbaycana verilən izahat səmimidirmi?

Politoloq Murad Sadəddinov “Yeni Müsavat”a bildirdi ki, aprelin 5-dəki görüşdə Ermənistanla hərbi sahədə dəstək verilməsini nəzərdə tutan hansısa sənəd imzalanacaq: “Bu isə birmənalı olaraq qəbul olunmazdır. Çünki Ermənistan kimi dövlətə hərbi dəstək vermək, onunla hərbi pakt imzalamaq Cənubi Qafqazda sülh proseslərini təhlükə altına alacaq. ABŞ dövlət katibinin Prezidentə zəng etməsinin əsas səbəbi

Azərbaycanı belə bir təhlükənin olmadığına inandırmaq olub. Vaşinqton fərqi nədir ki, Ermənistanla dəstək verdikcə Azərbaycanda ABŞ-a etimad daha da sarsılır. Ona görə də Azərbaycanı narazı salmaq və 5 aprel görüşünün Azərbaycana qarşı olmadığını inandırmaq ehtiyacı duyulub. Bu ayrı məsələdir ki, Azərbaycan verilən izahatın səmimiyyətinə inanır, yoxsa yox”.

Politoloqun sözlərinə görə, təcrübə və tarix onu deyir ki, o cür vədlərə inanmamalıyıq. Əgər həqiqətdən də Avropa İttifaqı və ABŞ Cənubi Qafqazda sülhün olmasında, Ermənistanla Azərbaycan arasında sülh müqaviləsinin imzalanmasında maraqlıdırsa, region dövlətlərinin maraqlarını nəzərə almayan, aqressiv dövləti daha da qızıqdırən addımlar atmamalıdırlar: “5 aprelde keçiriləcək görüş məhz birtərəfli qaydada Ermənistanı müdafiə etməyə, beləliklə də onu daha da arxayınlaşdırıb sülh prosesindən uzaqlaşdırmağa xidmət edir. O baxımdan, hesab edirəm ki, cənab Blinkenin zəngi, sadəcə olaraq, Azərbaycanın mövqeyini yumşaltmaq məqsədi güdürdü. ABŞ ba-

şa düşür ki, Azərbaycanın maraqlarını nəzərə almadan Cənubi Qafqazda hər hansı bir prosesi Ermənistanla birtərəfli qaydada iş aparmaqla müsbət sonuca gətirə bilməz. Tələsməmək, görək 5 aprel görüşü nə ilə bitəcək, hansı qərarlar qəbul oluna- cacaq... Bəlli olacaq ki, ABŞ dövlət katibi Azərbaycan Prezidentinə dediklərində səmimidir, yoxsa səmimi deyil”.

Milli Məclisin deputatı Hikmət Babaoğlu isə bildirdi ki, ABŞ dövlət katibinin Azərbaycan Prezidentinə zəngi və 5 aprelde keçiriləcək görüşlə bağlı dedikləri Azərbaycanın nüfuzunun, ABŞ-ın Azərbaycanı Cənubi Qafqazın lider ölkəsi olaraq qəbul etməsinin göstəricisidir: “Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev ölkəmizin haqlı mövqeyini bu zəngdən istifadə edərək bir daha təməlinə çatdırıb. Mövqeyimiz bundan ibarətdir ki, bütün hallarda Brüsseldə keçiriləcək üçtərəfli görüş Ermənistanın mövqeyini gücləndirməyə hesablanıb. Ona görə də buna arxayın olan Ermənistan son günlər şərti sərhəddə müxtəlif miqyasda təxribatlar törədir. Eyni zamanda Azərbaycanla

sərhəddə yeni fortifikasiya qurğuları inşa edir. Bütün bunlar Azərbaycana qarşı təxribatların yeni bir mərhələsi kimi səciyyələndirilməlidir. Çünki artıq bu, qalıcı və yüksək qoruyuculuq imkanları olan dəmir-beton konstruksiya yaladıdır. Əlbəttə ki, aprelin 5-də baş tutacaq bu görüşün məzmununun regional xarakter daşımadığı ilə bağlı ABŞ rəsmiləri tərəfindən fikirlər səsləndirilib. Azərbaycanın həmin görüşə dəvət olunması da bununla əlaqələndirilib. Amma biz bilirik ki, görüşün gündəmində olan Ermənistan iqtisadiyyatının şaxələndirilməsi onun Rusiya iqtisadiyyatından qoparılmasına hesablanıb. Nəticə etibarilə iqtisadi güclənmə həm də hərbi güclənməyə gətirib çıxaracaq. Ona görə də Azərbaycan bu prosesi diqqətlə izləyir. Rəsmi Bakı vaxtaşırı olaraq bu məsələ ilə bağlı öz mövqeyini bəyan edir. Şübhəsiz ki, ayın 5-dən sonra həm Ermənistan və Azərbaycan arasında sülh məsələlərinin hansı şəkildə inkişaf edəcəyi, həm də hansı qərarların alınacağı dövlətimizin bu məsələ ilə bağlı münasibətini yenidən formalaşdıracaq”.

Azərbaycan baş nazirinin müavini Şahin Mustafayevin Ermənistan baş nazirinin müavini Mher Qriqoryanla bu ilin martında keçirdiyi görüşdən sonra rəsmi Bakı işğal edilmiş 4 eksklav olmayan kəndin (Bağanis Ayrım, Aşağı Əskipara, Xeyrimli və Qızılhacılı) mübahisəsiz və dərhal azad edilməsini istəyib.

Ermənistan rəsmiləri bir neçə dəfə sözügedən 4 kəndi qaytarmağa hazır olduqlarını bildiriblər. Bir neçə gün əvvəl Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyan növbəti dəfə 4 kənd mövzusunda toxunub. O, Qazağın işğal altındakı 4 kəndin Azərbaycan dilində olan adlarını sadalayıb. Onun sözlərinə görə, Ermənistan Respublikasında heç vaxt belə adlar altında kəndlər olmayıb. Paşinyan qeyd edib ki, Ermənistan hökumətinin adıçəkilən kəndlərə heç vaxt iddiası olmayıb.

“Mən bunu açıq şəkildə qeyd etməyimizi istəyirəm və bizim siyasi mövqeyimiz ondan ibarətdir ki, Ermənistan Respublikasının beynəlxalq səviyyədə tanınmış sərhədlərindən kənarda heç bir əraziyə, o cümlədən Azərbaycanın qeyd etdiyi kəndlərin ərazilərinə iddiası yoxdur” - Paşinyan bildirib.

Ermənistan parlamentinin sədri Alen Simonyan da bu fikri dəstəkləyən açıqlamalar verib.

Bütün bunlara baxmayaraq, sözügedən 4 kənd hələ də verilmir. Bəs buna mane olan nədir?

Məsələ ilə bağlı Modern.az-a danışan **politoloq Natiq Miri** bildirib ki, 4 kəndin Azərbaycan qaytarılmamasının əsas iki səbəbi var: “Birinci səbəb ictimai rəydir. Bu yöndə həm Ermənistan hökuməti, həm də müxalif, revanşist qüvvələr ciddi mübarizə aparırlar. Revanşist qüvvələr guya erməni torpaqlarının Paşinyan tərəfindən Azərbaycana satıl-

dığını bəyan etməklə xalq Paşinyana qarşı qaldırmaq istəyirlər. Bu məsələnin arxasında, əlbəttə, Rusiya dayanır. Hökumət də bu torpaqların Azərbaycana məxsus olduğunu və onların qaytarılmalı olduğunu bəyan edir. Bununla da delimitasiya prosesinin praktiki mərhələyə keçdiyini elan edir. Hələlik ictimai rəy də bu yöndə mübarizə gedir. Düşünürəm ki, bu istiqamətdə hələ müəyyən vaxta ehtiyac olacaq. Ən azından ictimai rəy də başa düşməlidirlər ki, bu torpaqlar Ermənistanə yox, Azərbaycana məxsusdur. Bunlar anklavda yerləşmədiyi üçün Azərbaycana qaytarılmalıdır. Torpaqların qaytarılması sülh prosesinə töhfə verə biləcək və qarşılıqlı etimada xidmət edəcək. Hələlik bu proses gedir. Digər yandan, Ermənistanın 3-cü korpusu bu ərazilərdə mövqe tutub. Bu kəndləri Azərbaycana qaytarıldıqdan təqdirdə 3-cü korpusun müəyyən mənada geri çəkilməsi və yeni mövqelərdə yerləşməsinə ehtiyac var. Düşünürəm ki, bu yöndə də konkret qərar və hazırlıqlara ehtiyac var. Əsas səbəblər bunlardır”.

Politoloq vurğulayıb ki, prosesi çox da uzatmaq mümkün olmayacaq: “Çünki məsələ ilə əlaqədar Azərbaycan konkret olaraq öz qətiyyətli xəbərdarlığını edib. Ona görə də bu 4 kəndi geri qaytarmaqda müəyyən mənada qərarlı görünür. Əgər bu torpaqlar Ermənistan tərəfindən qaytarılmasa, Azərbaycan hərbi əməliyyatlar keçirə və sadəcə, bu 4

4 kənd və 40 erməni quldur...

Ermənistan hökumətinə Qazağın kəndlərini qaytarmağa mane olan səbəblər

kəndlə kifayətlənməyə bilər. Azərbaycanın 4 yox, 8 kəndi işğaldadır. Ermənistan bunu unutmamalıdır. Əgər yenicdən Qərb dünyası yalançı təhdid və ittihamlarla danışsaqsa, Azərbaycan nəyə görə hərbi əməliyyat keçirib 4 kəndlə kifayətlənməlidir? Düşünürəm ki, bir əməliyyatla Azərbaycan işğalda olan bütün əraziləri azad etməlidir. Ermənistanda da belə bir narahatlıq mövcuddur. Ona görə də 4 kəndi qaytarmaq istəklərini dilə gətirirlər. Düşünürəm ki, qaytaracaqlar da. Onlar üçün başqa alternativ yoxdur”.

Politoloq Elxan Şahinoğlu söyləyib ki, Paşinyan 4 kəndin qaytarılmasını **uzatmamalıdır:** “Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyandan sonra parlamentin sədri Alen Simonyan da eyni cümləni işlədərək Ermənistanın 4 kəndi qaytarmayacağı halda Azərbaycanın müharibəyə başlayacağını bildirib. Deyəsən, başda baş nazir olmaqla hökumət üzvləri və parlament

sədri qapalı iclasların birində sözləşiblər ki, Ermənistan cəmiyyətini mümkün müharibə ilə qorxutsunlar. Azərbaycan üçün faydalı təbliğat vasitəsidir.

Əsas sual tarixlə bağlıdır. Nikol Paşinyan 4 kəndi hansı tarixdə Azərbaycana qaytarmağı planlaşdırır? Aydındır ki, bundan öncə Paşinyan müdafiə nazirinə əmr vermişdir ki, ordu bölmələrini həmin kəndlərdən çıxarsın. Bunu həyata keçirməklə bərabər geri çəkildikdən sonra ordu birlikləri Ermənistan ərazisində yeni mövqelər müəyyənləşdirməlidirlər. Paşinyan bu işləri uzatmamalıdır. Zaman onun əleyhinə işləyir. O, apre-

lin 5-də Brüsselə gedəcək. Səfərdən əvvəl və ya sonra ən başlıcası aprel ayında bu məsələ həllini tapmalıdır”.

Politoloq qeyd edib ki, Paşinyana çox vaxt verib bilməz: “Nikol Paşinyanın Kəlbəcər və Ağdamın boşaldılması nümunəsində olduğu kimi rəsmi Bakıdan 4 kəndi boşaltmaq üçün zaman istəyə biləcəyi də istisna deyil. Kəlbəcərdən ermənilər çıxmali idilər, Qazağa bitişik 4 kənddə isə ermənilər yaşayır. Ona görə Paşinyana çox vaxt verib bilməz. Paşinyan 4 kəndin qaytarılması ilə bağlı vaxtı uzatdıqca, onun bu qərarına qarşı olanların müqavimət gücü də artır”. □ **“Yeni Müsavat”**

Bakı-Tehran barışığını Moskva saxlayır, yoxsa pozur?

Rusiya və İran yeni strateji tərəfdaşlıq sazişi imzalamağa hazırlaşır

Rəsmi Bakının İsrailin Bakıdakı səfirliyinə raket zərbəsi endirməyə çağıran iranlı deputatın qalmaqallı bəyanatına reaksiya verməməsi diqqət çəkdi. Yada salmaq ki, mart ayında iki ölkə rəhbərinin Xudafəridə görüşü məlum olmayan səbəbdən təxirə salındı.

Bu arada məlum olub ki, Rusiya və İran strateji tərəfdaşlığı dərinləşdirən yeni saziş imzalamağa hazırlaşır. Qeyd olunur ki, mətn üzərində çalışmalar bitmək üzrədir, iki ölkənin diplomatları son bəndləri razılaşdırırlar. Sazişi iki ölkənin prezidentləri Vladi-

mir Putin və İbrahim Reisi imzalayacaqlar. Yeni sazişə ehtiyac o səbəbdən yaranıb ki, son illərdə iki ölkə arasında strateji əməkdaşlıq dərinləşib, siyasi və iqtisadi əlaqələrə hərbi-texniki yardımlaşma da əlavə olunub. Rusiyanın Ukrayna müharibəsində istifadə etdiyi İran

istehsalı olan dron və raketlər buna sübutdur. Bu arada, Moskva İsrailin İranın Suriyadakı konsulluq binasına raket zərbəsini qətiyyətlə pisləyib. Rusiya BMT Təhlükəsizlik Şurasının daimi üzvü kimi İsrailin İran konsulluğuna zərbəsini təşkilatın müzakirəsinə çıxarıb. Halbuki Rusiyanın keçmiş illərdə İsrailə tərəfdaşlıq münasibətləri var idi, Kreml sahibi bu ölkəyə səfər də etmişdi. Kreml İranı seçib.

Rusiya-İran strateji tərəfdaşlığının və yeni sazişin Cənubi Qafqaz, o cümlədən Azərbaycana hansı təsirləri ola bilər?

Politoloq Oqtay Qasimov “Yeni Müsavat”-a bildirdi ki, son illər Rusiya və İran arasında münasibətlər daha da dərinləşib. Xüsusilə də Ukrayna müharibəsi başlayandan İranın Rusiyalı ballistik raketlər, o cümlədən dronlarla təmin etməsi xüsusilə hərbi-texniki sahədə iki ölkə arasındakı münasibətlərə təsir edib və bu istiqamətdə əməkdaşlıq inkişaf etməkdədir.

“Son bir neçə ildə iki ölkə arasında münasibətlər yalnız iqtisadi sahədə deyil, təhlükəsizlik sahəsində, hərbi-texniki sahədə inkişaf etməkdədir. Bir müddət öncə Rusiya və İran müdafiə nazirlərinin telefon danışığında da Rusiya İranın ərazi bütövlüyünü birmənalı şəkildə dəstəklədiyini ifadə etmişdi. Bu, İran tərəfindən çox yüksək dəyərləndirilmişdi. O ki qaldı yaxın dövrlərdə iki dövlət arasında yeni əməkdaşlıq sazişinin imzalanması, münasibətlərin daha da yaxınlaşmasına, bu, qeyd etdiyimiz kimi, uzun müddətdən bəri davam edən əməkdaşlığın nəticəsidir. Xüsusilə də nəzərə alsaq ki, Ukrayna mü-

haribəsi ilə Rusiyanın Qərblə münasibətlərində ciddi problemlər yaşanmaqdadır və Rusiya öz siyasətini Qərbdən Şərq və Cənub Şərq vektorunu çevirməyi planlayır, o zaman İranla yeni sazişin imzalanacağı təbii bir şeydir. Rusiya və İran Cənubi Qafqazda bir zamanlar qonşu olublar və hər iki ölkə regionun böyük dövlətlərindən sayılır, bölgədə onların maraqları var. Münasibətlərin dərinləşməsinə səbəb olacaq amillərdən biri də budur”.

Rusiya-İran əməkdaşlığının daha da dərinləşməsinin Azərbaycana hansı təsirlərinin ola biləcəyinə gəlincə, politoloq hesab edir ki, bu ölkələr Cənubi Qafqazda sülh və sabitlik istəyirlərsə, onların arasında münasibətlərin inkişafı bölgəyə, o cümlədən Azərbaycana müsbət təsir əylə bilər: “Əgər burada yeni imperiya maraqları önə çıxarsa - bu, xüsusilə İrana aiddir - məsələləri son 200 ildə olduğu kimi güc vasitəsilə həll etmək niyyətləri olarsa, təbii ki, Rusiya-İran əməkdaşlığı bölgəyə, həmçinin Azərbaycana mənfi təsir edə bilər. Nəzərə alsaq ki, son üç ildə İran açıq şəkildə anti-Azərbaycan mövqeyində dayanıb və Ermənistanla münasibətləri inkişaf etdirmək xəttini tutub, bu o deməkdir ki, İran hələ də Azərbaycana olan neqativ münasibətdən geri çəkilməyib. Ona görə də məsələyə birmənalı qiymət vermək çətindir. Doğrudur, hər

iki ölkə Azərbaycanın təklif etdiyi 3+3 formatını qəbul etdiyini bildirir və regionun problemlərinin region ölkələri tərəfindən həll olunmasında maraqlı olduqlarını bəyan edirlər, amma qeyd etdiyimiz kimi, digər amillər də var. Xüsusilə bu, İranın davranışlarına aiddir ki, bunlar qaldıqca bölgədə də problemlər qalmaqda davam edəcək. O baxımdan bir daha qeyd edirik, əgər bu iki ölkənin Azərbaycan münasibətlərini bundan sonra da konstruktiv şəkildə inkişaf etdirmək niyyətləri olarsa, əlbəttə, onların münasibətlərinin inkişafı bölgəyə fayda verir. Onu da nəzərə almaq lazımdır ki, hər iki ölkə Türkiyə ilə əməkdaşlıq etsə də, Türkiyəni rəqib kimi görür və Güney Qafqazda Türkiyənin nüfuzunun artmasında maraqlı deyillər, buna mane olmağa çalışırlar ki, bu da Azərbaycanın maraqlarına cavab vermir”.

Politoloq Elxan Şahinoğlu isə bildirib ki, Azərbaycanla İran arasında münasibətlərdə sualların sayı azalmır. Azərbaycanın Rusiya ilə münasibətlərində isə hazırkı mərhələdə dərin fikir ayrılığı yoxdur. Buna baxmayaraq, Rusiya İranın strateji tərəfdaşı, hətta müttəfiqi kimi çıxış edəcəksə, bu, Kremlin Tehranın Azərbaycana yönəlik siyasətini də dəstəkləməsi anlamı daşıyacaq. Bu isə artıq Azərbaycanın maraqlarına toxunacaq.

□ **Əlibar SEYİDAĞA,** “Yeni Müsavat”

Naxçıvanın keçmiş maliyyə naziri, 144 milyon manatlıq yeyintidə ittiham olunan Rəfael Əliyevin məhkəməsi başlayır. **Musa-vat.com-un xəbərinə görə, işə Naxçıvan Ağır Cinayətlər Məhkəməsinə baxılır.**

Rəfael Əliyev Naxçıvan MR Gömrük Komitəsinin Gömrük tariflərinin tənzimlənməsi və ödənişlər şöbəsinin keçmiş reisi Mansur Əsgərovla birlikdə mühakimə edilir. Onların hər ikisi 2022-ci ilin noyabrında Dövlət Təhlükəsizliyi Xidmətinin (DTX-nın) Naxçıvanda keçirdiyi əməliyyatlarda həbs olunsada, bir müddət əvvəl azadlığa buraxılıb. Məhkəmənin hazırlıq iclasında prokuror adları çəkilən sabiq məmurların azadlıqda qalması ilə razılaşdı, sadəcə, təklif edib ki, hökm çıxarılanadək onların haqqındakı başqa yerə getməməklə bağlı qətimkan tədbiri dəyişdiriləsin. Məhkəmədə Rəfael Əliyevlə Mansur Əsgərovun öz vəkili olduğu bilinib. Amma Bakıda yaşayan vəkili Naxçıvanda keçirilən prosesə qatılmadığından, məhkəmə baxışı aprelin 15-nə təyin edilib. Həmin gün prokuror ittiham aktını açıqlayacaq.

Rəfael Əliyev maliyyə naziri təyin olunmazdan öncə Naxçıvan MR-in Gömrük Komitəsində Gömrük tariflərinin tənzimlənməsi və ödənişlər şöbəsinin reisi vəzifəsində çalışıb. O, 2020-ci ilin avqustunda Naxçıvan MR Ali Məclisinin sədri Vasif Talibovun sərəncamı ilə maliyyə naziri təyin edilib. Həbsdən bir müddət sonra - ötən ilin yanvarında vəzifəsindən çıxarılması barədə sərəncam imzalanıb.

Rəfael Əliyev və Mansur Əsgərov Cinayət Məcəlləsinin 179.4-cü (xüsusilə külli miqdarda mənimləmə), 308.2-ci (vəzifə səlahiyyətlərindən sui-istifadə etmə) və başqa maddələrlə ittiham olunur. Bu maddələrdə 14 ilədək həbs cəzası nəzərdə tutulub.

Korrupsiya cinayətlərinə görə həbs olunan şəxslərin qısa müddətdə azadlığa çıxması praktikası son illərdə geniş tətbiq edilir. Bir tərəfdən korrupsiyaya bulaşmış məmurlar həbs olunur, digər tərəfdən Azərbaycan məhkəməsi həmin məmuru açıb buraxır. Müşahidələr də göstərir ki, korrupsiya ittihamı ilə həbs olunan sabiq məmurların böyük əksəriyyəti vaxtından əvvəl azadlığa buraxılır. Bu, digər məmurlarda böyük oğurluqlara rəğmən qısa müddətli həbs həyatı yaşayacaqlarına arxayınlıq yaradır.

Naxçıvanın "baş kassir"inin

məhkəməsi: "böyük başlar" dərdində

Hüquqşünas deyir ki, Rəfael Əliyevin təkbaşına 144 milyon manatı mənimləməsi mümkünsüzdür

"Bakı" Hüquq Şirkətinin rəhbəri Natiq Ələsgərov "Yeni Müsavat"a deyib ki, Rəfael Əliyevin özbaşına 144 milyon manatı mənimləməsi mümkünsüzdür: "Rəfael Əliyev vəzifədə olduğu müddətdə Naxçıvan rəhbərliyində təmsil olunan, ona nəzarət etməli olan şəxslər də onun suçu ortadılar və onunla müttəhimlər kursüsünü bölüşməlidirlər. Nazir oğurlayıb, bundan Vasif Talibovun xəbəri olmayıb? Naxçıvan elə bir yerdir ki, orada kimin neçə toyuğu varsa, o da bilinir. Problem ondadır ki, ölkəmizdə məmurlar gəlir bəyannaməsi vermirlər. Əgər məmur ilin əvvəlində bəyannamə verib göstərsə ki, 100 min manatlıq mal-mülkü, 100 min manat da vəsaiti var, növbəti ildə bəyannamə yazarkən bu rəqəm uzağı 10 faiz civarında arta bilər. Azərbaycan isə məmurların mal-mülkü, vəsaitləri hər il 100-200 faiz artır. Yeni korrupsiya səviyyəsi yüksəkdir".

Hüquqşünas deyir ki, Azərbaycanda müsadirə praktikası var: "15 ildir ki, bu praktika tətbiq olunur. Nazirlərin, məmurların əmlakları müsadirə olunur. Lakin çox vaxt hakimlər müsadirə məsələsində tərəddüd edirlər. Cəmiyyət müsadirə məsələləri haqda məlumatlandırılmır. Amma yaxşı olardı ki, müsadirə olunmuş əmlaklarla bağlı ayrıca ictimaiyyətə məlumat verilsin. Hər kəs bilsin ki, dövlətdən oğurlanan

əmlak gec-tez geri alınır. İcra başçıları, məmurlar tərəfindən sahibkardan, iş adamlarından alınan əmlaklar sahiblərinə qaytarılmalıdır. Bu gün həbsdə olan sabiq icra başçıların rüşvət aldığı, əmlakını mənimləməsi vətəndaşlar çəkinmədən istintaq orqanına müraciət etməlidir".

Hüquqşünas deyir ki, antikorrupsiya tədbirlərinə məhkəmə sistemi də uyğun qərarları ilə dəstək verməlidir: "Bu gün hüquq-mühafizə orqanlarının keçirdiyi əməliyyatlarla həbsə alınan nazir, icra başçısı məhkəmələrin hesabına cəzadan tez bir zamanda azad ediləcəklərinə arxayındırlar. Ona görə də onlarda belə bir düşüncə formalaşıb ki, bacardığım qədər çox oğurlayım ki, həbsə alınsam, bir hissəsini xərcləyim, həbsdə keif edim, qısa müddətdə azadlığa çıxım və pulları da götürüb ölkə xaricində özümə gün ağlayım. Bu düşüncə məmurları daha çox oğurlamağa, daha çox talamağa sövq edir. Oudur ki, məhkəmələr korrupsiya cinayətləri ilə bağlı həbsə alınanlara qarşı bacardığı qədər qanunun sərt üzünü göstərməlidirlər. Məhkəmələrdə korrupsionerlərə loyal münasibət göstərilməsi praktikasına birdəfəlik son qoymalıdırlar. Əks halda, korrupsiya ilə mübarizə istənilən effekti verməyəcək. Ona görə də korrupsiya əməli məhkəmə hökmü ilə təsdiqlənən məmurun əmlakı

qeyd-şərtsiz müsadirə olunmalı, onun taladığı sahəyə, rayona qaytarılmalı, xalqın, millətin bu çətin günündə rifahına xərclənməlidir. Onun özü isə ən sərt cəzaya çatdırılmalıdır. Bu gün sadaladıqlarım yoxdur, ona görə də vəziyyət dəyişmir".

Hüquqşünas deyir ki, 2007-ci ildə "Şəffaflığın Artırılması və Korrupsiyaya Qarşı Mübarizə üzrə Milli Strategiya" qəbul olunub: "Sonradan bu strategiya üzrə fəaliyyət planında nəzərdə tutulmuş işlərin icrasının sürətləndirilməsi istiqamətində ciddi göstərişlər verildi. Ötən müddətdə isə mübarizəni sürətləndirmək üçün çox əhəmiyyətli fərmanlar oldu, bir sıra qanunlara əlavə və dəyişikliklər edildi. Bu proses bu gün də davam etməkdədir. Bu gün ən müxtəlif qurumlar da, nazirliklərdə əyri yollara əl atan vəzifə sahibləri, məmurlar var. Belə vəzifə sahiblərinin həbsi, qandallanması olduqca vacibdir. Dövlət Təhlükəsizliyi Xidmətinin həyata keçirdiyi əməliyyatlar ümumilikdə ölkədə ab-havanı dəyişib, feodal təfəkkürlü icra başçıların sərhdəsiz qanunsuzluqları nisbətən də olsa aradan qalxıb. Belə tədbirlərin davamlı olması ümumilikdə duruma müsbət təsir edir. Zaman-zaman qanunsuzluq edən, dövlətin xalqa, millətə yönəlik addımlarına kölgə salan icra başçıları, nazirlər öz cəzalarını alırlar. Onların nəzarətdə saxlayırlar,

Bakıda Oksford Məktəbi müsadirə olundu

Bakının Badaşdar qəsəbəsində yerləşən məşhur Bakı Oksford Məktəbi dövlət nəfəsinə alınıb. Məktəb binasının müsadirə edilməsi ilə bağlı məhkəmə hökmü bu yaxınlarda icra edilib. Məktəbin binası ümumilikdə 24 milyon 700 min manat qiymətləndirilib.

Aldığımız məlumata görə, məktəb hələ də eyni binada fəaliyyətini davam etdirir. Rəhbəri isə yenə Rasim Məmmədovun həyat yoldaşı Mehriban Məmmədovadır.

Qeyd edək ki, M.Məmmədovun əri "Baku Steel Company"-nin keçmiş rəhbəri Rasim Məmmədov korrupsiya cinayətləri ilə bağlı 14 il azadlıqdan məhrum edilib. Cinayət işində qeyd edilir ki, Bakı Oksford Məktəbi onun cinayət yolu ilə əldə etdiyi pulla tikilib. Bu səbəbdən məktəbin binası Bakı Ağır Cinayətlər Məhkəməsinin hökmü ilə müsadirə edilib. Bakı Apelyasiya Məhkəməsinin qərarı ilə isə hökm qanuni qüvvəyə minib.

Ali Məhkəmədə Maqsođ Mahmudovla bağlı qərar

Ali Məhkəmədə Ukraynada tutularaq Azərbaycana gətirilən Maqsođ Mahmudovla bağlı qərar qəbul olunub. "Report" xəbər verir ki, hakim İlqar Qılıçovun sədrliyi ilə keçirilən məhkəmə iclasında apelyasiya məhkəməsinin qərarından verilən kasasiya şikayəti təmin olunmayıb.

Qeyd edək ki, o, Bakı Ağır Cinayətlər Məhkəməsinin hökmü ilə 14 il müddətinə azadlıqdan məhrum edilib.

M.Mahmudov Daxili İşlər Nazirliyinin verdiyi beynəlxalq axtarış nəticəsində 2021-ci ilin iyul ayında Ukrayna ərazisində tutulub. O, həmin il sentyabr ayının 18-də Ukraynadan Azərbaycana gətirilərək istintaqa təhvil verilib. İstintaq dövründə onun barəsində xüsusi dəyəri olan əşyaları talama maddəsi ilə ittiham irəli sürülüb.

M.Mahmudov Cinayət Məcəlləsinin müvafiq maddələri ilə külli miqdarda ziyan vurmaqla dələduzluqda ittiham olunur. İş üzrə 90 nəfər zərərçəkmiş var. Onlardan ikisi müğənni Afət Fərmanqızı və Vasif Məhərrəmidir.

araşdırırlar, yeri gələndə həbsə alır, cəzaya çatdırırlar. Kimliyindən asılı olmayaraq iş yerində korrupsiyaya, rüşvətə yol verirsə, əvvəl-axır onlar cəzasını alacaq".

Hüquqşünas deyir ki, qanunun sərt üzü tam şəkkildə korrupsiyaya bulaşmış məmurlara tətbiq olunmalıdır: "İcra başçıları, nazir müavinləri, bələdiyyə sədrləri və digər məmurlar həbs olunur. Qanuna görə, həbsə alınan şəxslərin mal-mülklərinin üzərinə həbs qoyulur,

həmin əmlaklar həbsə alan orqanın sərəncamında olur. Məhkəmənin hökmündən asılı olaraq həmin əmlaklar dövlət nəfəsinə keçə bilər. Hər şey son nəticədə məhkəmənin çıxardığı hökmdən asılıdır. Məhkəmələr belə hallarda birmənalı şəkildə korrupsiya əməli təsdiq olunan məmurun əmlakının müsadirəsi haqda qərar verməlidir. Əks halda, korrupsiyanın kökünü kəsmək çətin olacaq".

✎ **Əlsən MƏMMƏDƏLİYEV, "Yeni Müsavat"**

Qırmızının əlli çaları

Zamin HACI
 zaminhaci@gmail.com

Fransa, Avstraliya və yanılmıramsa Yeni Zelandiyadan olan 3 əcnəbinin Bakı metrosunun “Depo” stansiyasına girməsi, orda vaqonu rəngləyib dövlət büdcəmizə 4 min manat ziyan vurması haqda yəqin xəbəriniz vardır. Lakin nədənsə hökumət bu informasiyanı uca millətimizə xəsisliklə, damcı-damcı verdi. Üstündən bir həftəyə qədər vaxt keçsə də biz həmin yoldaşların harda həbsdə saxlandığını, rəsmlərin özəlliklərini, janrını, əhvalatın mənə və məzmununu - uzun sözün qısa, faktiki heç zad bilmirik. Halbuki haqqımız vardır. Öyrənmək istəyirik.

Bəlkə ele Fransadan gələn o başabələ rəssam Pikkassonun, Van Qoqun, Qogenin, nə bilim, Matissin irsini xalqımız arasında yaymaq məqsədi güdmüşdür? Çünki bizim metroda rəsm əsəri çoxdur. Stansiyaların keçidlərində ünlü rəsmlərin reproduksiyaları asılmışdır, bunu alqışlayıram. Bəlkə məktəb idarəsi də belə şeylərdən ibrət götürər, uşaqlara rəsm, təsviri incəsənət dərsləri adam balası kimi keçilər. Yoxsa indi çox dırnaqarası dərslərdir. Məktəbli tanıyıram, təsviri incəsənətdən guya 5 alıb, ancaq Günəş şəkli istəsən sənə qarpız çəkir. (Əlbəttə, avanqardizm baxımından bunun əsaslandırması mümkündür, lakin andıra qalmış avanqardizmi də öyrədəsən görək).

Üç xaricinin qraffiti üçün Bakı metrosunu seçməsi reklam məqsədiylə də istifadə edilə bilərdi. Məsələn, Benksinin dünyada belə işləri vardır. Gizli şəkildə hansısa ölkədə daşa-divara bir şey çəkir, sonra həmin rəsm aləmdə məşhur olur. Turistlər gedib baxır, hətta “rəsmi” əkişdirənlər yaranır. Hansısa ölkədə Benksin qraffiti olan bina sökülməli idi, divarın o hissəsini xüsusi üsulla kəşib saxladılar, qorudular.

Sözümün canı odur ki, rəssamlıq ciddi sənətdir. Bu istiqamətdə şair də yaxşı ərz eləmişdir: “Uyma, ey dil, xəlqdə yoxdur sədaqət, rəngidür. Məscidü meyxanə rəng, eysü ibadət rəngidür”. Adi həyatdan bir misal çəkəcəm, onda rəngin nə qədər önəm daşdığını anlayacaqsınız.

Bax, təzəlikcə hökumət qərar verib, yaydan taksilər qırmızı və ağ rəngdə olmalıdır. Əla, xub, bravo, fışqırıq. Nə sözümüz ola bilər? Hökumətlə hökumətlik eləmək olmaz. İstəsə dovşanı qırmızı araba ilə tutar. Ancaq həmin NK-da bir nəfər ağıllı adam tapılmayıb ki, desin: “Əziz yoldaşlar, qırmızı olsun e, amma hansı qırmızı olsun?”

Elmi və fiziki baxımdan yanaşsaq, bu saat dünyada qırmızı rəngin 50-dən artıq çaları var. Çəhrayı, mərcanı, xoruzpipiyi, nə bilim, qan rəngi, alma rəngi, qızılgül rəngi və sairə... Ona görə də beynəlxalq aləmdə rənglərin konkret sistemləşdirilmiş adları, bir növ rəng etalonları var. Pantone, RGB və sairə sistemlər. Örnək üçün, bizim qanuni dövlət bayrağımızın qırmızısı Pantone kataloqunda “032 C” adıyla. Rusiyanın bayrağındakı qırmızı isə “485 C”. İkisinə də dildə qırmızı deyirik, lakin yanaşı qoy, fərqi görərsən.

Sözgelişi, Fransa bayrağındakı qırmızı 032C-dir, bu baxımdan Fransa ilə müttəfiq sayıla bilərik.

Eyni problem ağ taksi seçməklə bağlı da ortaya çıxacaq. Ağ deməyə baxma, bunun çaları qırmızı qədər olar. Süd kimi ağla qar kimi ağ eynidirmi? Gümüşü ağ var, qatıq kimi ağ var, ağ yalan var və sairə. İndi biz bunun hansını maşınımıza vurmaliyiq? Yol polisi bizi saxlayanda deyə biləmi ki, vətəndaş Mamed, sən avtomobilin əslində qırmızı deyil, qıpqırmızıdır, ona görə basıram cərimə meydançasına. Di get, ağla. Ya da qırmızıla. Yeni, gözümdən qan axsın. Üstəlik, şair demişkən, həbibim, fəli-güldür bu, gözümdən qanlı axar su.

Dövlətin qanun-qaydaları dəqiq, mübahisəsiz olmalıdır. Mənim bu yazım kimi. (Oxucular fikirləşir: “Ağ eləmə görək”).

ABŞ hərbi mütəxəssisləri İrəvana gəliblər. “Yeni Müsavat” bildirir ki, bu barədə Ermənistan Müdafiə Nazirliyinin mətbuat katibi özünün feysbuk səhifəsində məlumat yayıb. Bir qrup amerikalı təlimatçı Ermənistan-ABŞ müdafiə əməkdaşlığı çərçivəsində İrəvana səfər edib.

Təlimatçılar Müdafiə Nazirliyinin inzibati kompleksində qurumun İnformasiya və İctimaiyyətlə Əlaqələr İdarəsinin əməkdaşları və “Zinuj Media”nın işçiləri ilə təcrübə mübadiləsi aparıblar. O da məlumdur ki, Ermənistanın yeni hərbi təxirəatlarla hazırladığı barədə məlumatlar artıq təsdiqlənməyə başlayıb. Rəsmi İrəvanın konstruktiv mövqe tutmağa üstünlük verməsi daha çox aldadıcı mənəvi təsiri bağışlamaqdadır. Xüsusən 5 aprel görüşü yaxınlaşdıqca, Ermənistan Qazaxıstan istiqamətində sərhədə qoşun yığır. O baxımdan belə bir gərgin məqamda ABŞ hərbi təlimatçılarının Ermənistanla gəlməsi suallar doğurur. Bu addım nəyə hesablanıb?

Məlumdur ki, bu gün erməni baş nazir Nikol Paşinyan, Avropa Komissiyasının prezidenti Ursula fon der Leyen və ABŞ dövlət katibi Entoni Blinken arasında Brüsseldə keçirilən görüşdə İrəvana siyasi, iqtisadi, hərbi və humanitar yardım planının təsdiqlənməsi gözlənilir. Caliber.az xəbər yayıb ki, məqsəd Ermənistanın Avroatlantik məkana inteqrasiyasını təmin etməkdir. Görüşdə xüsusilə MDB ölkələri üçün Qərblə təhlükəsizlik sahəsində misli görünməmiş əməkdaşlığın razılaşdırılması nəzərdə tutulur. Bununla belə, ən böyük marağı ABŞ və Al-nin Ermənistanla hərbi əməkdaşlıq və hərbi yardım planları, o cümlədən qabaqcıl hərbi texnologiyaların və silah sistemlərinin ötürülməsi, Ermənistan ordusu üçün təlim proqramlarının sayının artırılması və müştərək təlimlər planları yaradır. Xüsusilə Ermənistanın hərbi ehtiyaclarını təmin etmək üçün Al hazırda Rusiya ilə müharibədə Ukraynaya hərbi dəstəyin maliyyələşdirilməsində əsas alət olan Avropa Sülh Fondu mexanizmindən istifadə etməyi öhdəsinə götürür.

Görüşün nəticəsi olaraq ABŞ-ın Xarici Hərbi Maliyyələşdirmə proqramı çərçivəsində Ermənistan ordusunun qabaqcıl hərbi texnika və texnologiya ilə təmin edilməsi planı razılaşdırılacaq. İlk mərhələdə ABŞ Ermənistanı müasir antidron və hava hücumundan müdafiə sistemləri ilə təchiz etməyi planlaşdırır. ABŞ-ın Beynəlxalq Hərbi Təhsil və Təlim proqramı vasitəsilə Amerika hərbi təhsil müəssisələrində erməni hərbiçilərin hazırlanması və ixtisaslarının artırılması üçün fəaliyyətlər planlaşdırılacaq. Amerikalılar Er-

Pentagonun hərbi təlimatçıları İrəvanda - niyə məhz indi?

Ermənilərin sərhədə qoşun yığması fonunda amerikalı hərbiçilər bu ölkəyə gəliblər; ilkin mərhələdə ABŞ Ermənistanı antidron və HHM sistemləri ilə təchiz etməyi planlaşdırır...

mənistan ordusunun kiçik zabitlərinin peşəkar hazırlığı sahəsində də köməklik göstərəcəklərinə söz verirlər. Bundan əlavə, Ermənistan hərbi birləşmələrinin ABŞ Silahlı Qüvvələri ilə döyüş effektivliyi və qarşılıqlı fəaliyyət səviyyəsinin artırılması məqsədilə ABŞ-Ermənistan birgə təlimlərinin sayının artırılması gözlənilir. Gələcəkdə ABŞ Ermənistanın xüsusi əməliyyat qüvvələrinə, xüsusən də Ermənistan Milli Təhlükəsizlik Xidmətinin guya ölkə ərazisindən keçən beynəlxalq kommunikasiyaların mühafizəsinin təşkili məqsədilə yaradılan xüsusi bölməsinə təlim keçəcək.

Şübhəsiz ki, bütün bu gedişlər Ermənistanla Rusiyanın hərbi mövcudluğuna son qoymağa hesablanıb. ABŞ Ermənistanla hərbi baza qura biləmi gələcəkdə? Vaşinqton İrəvana antidronlar və hava hücumundan müdafiə sistemləri verməyi planlaşdırmaqla, erməni ordusunu NATO ordusuna çevirmək niyyəti güdmür? Rusiya XİN rəsmisi Zaxarovanın dili ilə təhdid etməkdən uzağa niyə gedə bilər? Ancaq Zaxarova hədələyir və İrəvandan cavab gəlir, bundan o yana keçmir. İrəvana gələn təlimatçılar Azərbaycan üçün hansı riskləri yaradır?

Hərbi analitik Azad İsa-zadənin “Yeni Müsavat”-a bildirdiyinə görə, ilk baxışdan ABŞ və Ermənistanın müştəqil addımları kimi görünə bilər, amma bu davranışları da Azərbaycan öz əleyhinə qıymətləndirə, hətta cavab tədbirləri həyata keçirə bilər.

nın bölgədə təsirləri azalsın, amma Ermənistanın mövqeyi buna imkan vermir”.

Siyasi şərhçi Məhəmməd Əsədullazadəyə görə, ABŞ və Avropa İttifaqı birmənalı şəkildə Ermənistanla Rusiyanın mövqeyinə zərbə vurmaq üçün hərəkətə keçib: “Bu danışıqlardan sonra Ermənistan hakimiyyəti anti-Rusiya siyasətini inkişaf etdirəcək. Bu görüş Azərbaycan və Ermənistan arasında sülh müqaviləsinin bağlanmasına dəstək vermədiyi üçün heç bir müsbət perspektivi olmayacaq. Regionda hərbi-siyasi vəziyyətin gərginləşməsinə xidmət edəcək. Vaşinqton və Brüsseldə yaxşı anlayırlar ki, Ermənistanın Qərblə əməkdaşlığı Azərbaycan və Türkiyə ilə normallaşma prosesində keçir. Amma Fransanın burada inadkar mövqeyi nəticəsində proseslər mənfi istiqamətdə irəliləyir”.

Təhlilçi Asif Nərimanlı isə düşünür ki, Qərbin-ABŞ və Avropa İttifaqının əsas hədəfi Ermənistanın təhlükəsizlik vektorunu dəyişmək, Rusiyanın boşalan yerini doldurmaq, bölgədə möhkəmlənməkdir: “Lakin Ermənistanın siyasi və hərbi müstəvidə alternativini olsa da, iqtisadi müstəvidə Rusiyadan və onun nəzarətində olan bazarlardan asılıdır. Ermənistan iqtisadi alternativ tapmadığı müddətdə, təhlükəsizlik vektorunu - rus hərbiçilərin ölkədən çıxarılması, KTMT-dən çıxmaq və s. - dəyişməkdə tərəddüd edir”.

□ **Emil SALAMOĞLU**
 “Yeni Müsavat”

Bu gün-aprelin 5-də Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyanın ABŞ dövlət katibi Entoni Blinken və Avropa Komissiyasının sədri Ursula fon der Leyenlə Brüsseldə görüşü planlaşdırılır. Görüşün Cənubi Qafqazda siyasi tarazlığa ciddi şəkildə təsir edəcəyi ehtimal olunur.

Rəsmi olaraq açıqlanan gündəm erməni dövlətinin inkişafına və sabitliyinə töhfə verəcək üçtərəfli əməkdaşlıq yollarının müzakirəsi olsa da, əsas məqsədin Azərbaycan və Rusiyaya qarşı olacağı gün kimi aydındır. Blinkenin görüş ərəfəsi Bakıya zəng etməsi və söylədikləri Ermənistan baş naziri üçün "soyuq duş" effekti verə bilər. Amma ABŞ dövlət katibinin dediklərinin nə qədər gerçək olduğu bu gün bilinəcək. Vaşinqton görüşün "Bakı və İrəvan arasında sülh danışıqlarına aid" olduğunu bildirib. Rəsmi İrəvan isə görüşün "üçüncü tərəfə qarşı olmadığını" deyib. Bir neçə gündür həm Birləşmiş Ştatların, həm də Avropanın bir sıra rəsmiləri görüşün erməni iqtisadiyyatının artırılmasına həsr edilməsindən də danışırlar. Yəqin ki, görüş zamanı Ermənistan müəyyən miqdar "tulapayı" veriləcək ki, sosial tələtlərin qarşısı alınsın. Eyni zamanda əgər Avropa bütün qapılarını erməni dövləti üçün açırsa da, bu, elə də ciddi və əhəmiyyətli bir iqtisadi addım deyil. Çünki Ermənistan iqtisadiyyatının Avropaya ixrac üçün heç bir məhsulu və malı yoxdur. Qərb, sadəcə, Rusiyaya qarşı yeni müttəfiqlər tapmağa çalışır və erməni dövləti növbəti qurban sayıla bilər.

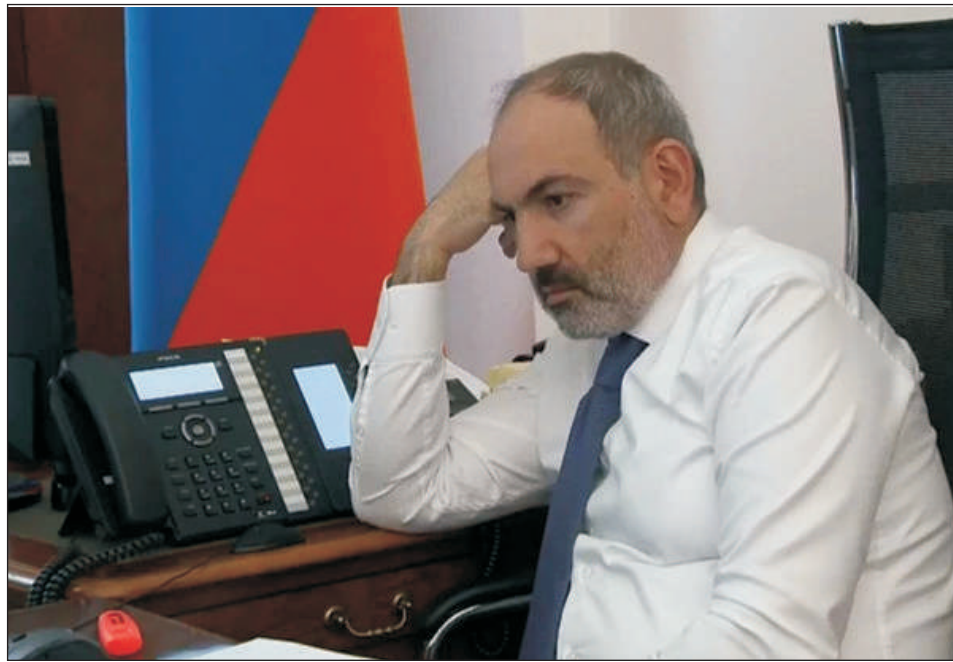
Bu arada, **Rusiya Federasiyası baş nazirinin müavini Aleksey Overçuk** bildirib ki, Ermənistan Avrasiya İqtisadi İttifaqına (Aİİ) üzv olmaqdan böyük fayda əldə edir. "Ermənistan KTMT-də bizim müttəfikimizdir. Ermənistan Avrasiya İqtisadi İttifaqının işində fəal iştirak edir. Avrasiya İqtisadi Birliyinə üzvlükdən çox böyük fayda əldə edən Ermənistan əsas benefisiardır", - Rusiya rəsmisi əlavə edib.

Ermənistanın Aİİ və KTMT ilə əlaqələri kəsməsi ilə bağlı sualı şərh edən Overçuk "bu məsələ ilə bağlı heç bir rəsmi açıqlama verilmədiyini" vurğulayıb.

Göründüyü kimi, Rusiyanın Ermənistandan hələ də gözləntiləri var. Eyni zamanda Kreml bununla İrəvana xəbərdarlıq edir: "yolunu azsa..." Üstəlik, Ermənistan xarici işlər nazirinin müavini Vahan Konstanyan İrəvanın KTMT-dən gözləntisinin hələ

Bu gün Brüsseldə üçtərəfli görüşdür - Paşinyana "soyuq duş..."

Rusiyadan növbəti xəbərdarlıq və Ermənistandan qorxaq reaksiya; **deputat: "Ermənistana hərbi dəstəyə haqq qazandırmaq üçün Azərbaycana qara yaxılması..."**

də qaldığını açıqlayıb. Ermənistan rəsmiləri KTMT-dən Azərbaycanın 2022-ci ildəki erməni təxribatına tutarlı cavab verməsinə "siyasi qiymət" gözləyirlər.

ABŞ, Ermənistan və AB görüşün Azərbaycana qarşı yönəlmədiyini desə də, bu, Bakının narahatlığını aradan qaldırmır. Ümumiyyətlə, Vaşinqton və Brüssel başa düşməlidir ki, bu günə qədər etdikləri Bakının nəzərində onların etibarını sarsıdıb. Xarakterikdir ki, sammit iştirakçıları artıq Qərbin Ermənistan üçün təhlükəsizlik təminatlarını, eləcə də ölkənin Aİ-ye daxil olması prosesinə başlamaq imkanlarını açıq şəkildə müzakirə edirlər. Müvafiq olaraq, üçüncü ölkələrin təhlükəsizlik operatorları kimi cəlb edilməsi ciddi regional disbalansın yaranmasına gətirib çıxara bilər ki, bunun nəticəsində İrəvan Bakı ilə münasibətləri yaxşılaşdırmayacaq, Tehranla əlaqələri çətinləşdirəcək. Görüşdən sonra Ermənistanın Kollektiv Təhlükəsizlik Müqaviləsi Təşkilatından (KTMT), sonra isə Avrasiya İqtisadi İttifaqından rəsmən çıxması prosesi başla-ya bilər. Qeyd etmək yerinə düşər ki, bu iki addım Rusiya ilə yanaşı, Azərbaycanın da milli maraqlarına qarşı yönəlib. Rəsmi İrəvan qonşu döv-

lətlərin milli maraqlarına birbaşa təsir edəcək yolla gedə bilər. Bu isə Cənubi Qafqazdakı vəziyyəti daha da gərginləşdirə bilər. Bununla da Qərb "odun üstünə benzin tökmək" siyasətini bir daha davam etdirdiyini sübut edəcək. Brüsseldə Ermənistanın "təhlükəsizliyinin gücləndirilməsi" adı altında keçiriləcək görüş hərbi paktın əldə edilmə riski daşıyır. Bu məqam və ümumilikdə risk faktorunu Bakının maraqlarına ziddir.

Deputat Sahib Aliyev "Yeni Müsavat"a açıqlamasında Brüssel görüşü ilə bağlı gözləntilərini bölüşdü: "Aprelin 5-də Brüsseldə keçiriləcək görüşdə ABŞ və Avropa Birliyinin əsas məqsədi guya Azərbaycandan gələn təhlükəni önləmək adı altında "Avropa sülh mexanizmi xətti ilə və ABŞ büdcəsi hesabına Ermənistanı silahlandırmaqdan", bizimlə sərhədi boyunca NATO-un hərbi strukturunu formalaşdırmaqdan ibarətdir ki, cənab İlham Əliyevin Blinkenlə telefon danışıqlığında bu, açıq şəkildə qarşı tərəfin diqqətinə çatdırıldı. Xatırladıram ki, deyilənlər dövlət başçıları arasında özünün yüksək informasiyalılığı və heç vaxt əsassız danışmaması ilə fərqlənən bir liderin sözləridir, hər hansı ekspert fikri deyil. Yeni 5 ap-

rel görüşünün ilk növbədə Ermənistan hərbi-siyasi və hərbi-texniki dəstək verilməsi məqsədilə keçirildiyinə tam əmin olmasaydı, Azərbaycan Prezidenti kimi təcrübəli bir dövlət xadimi bunu dilə gətirməzdi. Həmin fikirlərin açıq şəkildə dilə gətirilməsi isə ondan xəbər verir ki, Azərbaycan bunu görməzdən gəlməyəcək və geriye addımlar atılmasını istəyir". **S.Aliyev qeyd etdi ki, bu telefon danışıqlarına qədər qarşı tərəfin belə bir addım atacağı heç də nəzərə çarpmırdı:** "Ən azından NATO-nun keçmiş baş katibi Anders foq Rasmussenin rəhbərlik etdiyi "Ermənistanın Dostları Şəbəkəsi" adlı qrupun martın 21-dəki bədnam hesabatında belə bunu görmək mümkündür. Bu hesabatda da ən çox üzərində dayanılan məsələ məhz Ermənistan hərbi-siyasi və hərbi-texniki dəstəyin göstərilməsidir. Onun Brüssel görüşü öncəsi peyda olması, Ermənistan hərbi dəstəyə haqq qazandırmaq üçün orada kəlməbaşı Azərbaycanla qara yaxılması qətiyyəti təsadüf sayıla bilməz. Hesabatda Avropa Birliyinin daha vasitəçi yox, Ermənistanla dəstəkçi rolunda çıxış etməli olduğu haqda yazılanlar isə qətiyyəti təklif deyil, təsbitdir ki, aprel 5-də Brüsseldə bu, rəsmi şəkildə təs-

diqlənəcək". **Deputatın sözlərinə görə, əgər o görüşə ABŞ rəsmisi də qatılırsa, demək, Vaşinqton da Azərbaycanla Ermənistan arasında sülh danışıqlarına vasitəçilikdənsə, ikinciye açıq və birbaşa havadarlığa üstünlük verdiyini söyləmiş olur:** "Əlbəttə, Azərbaycan simmetrik olmasa da, ABŞ və Avropa Birliyinin ölkəmizin əleyhinə yönələn bu addımlarını cavabsız qoymayacaq. Aprelin 5-də keçirilməsi planlaşdırılan görüş təxirə salınmayacağı təqdirdə əgər kim düşünürsə ki, ondan sonra da Azərbaycan özünə qarşı atılan bütün bu addımlara, sərhədlərimiz boyunca qüvvə yığılmasına, mövqelərimizin atəş altında saxlanmasına və dörd kəndimizin geri qaytarılacağı vədinin yerinə yetirilməməsinə göz yumacaq, yanılır, həm də çox!".

Azad Vətən Partiyasının sədri Akif Nağının fikrincə, bu görüş Azərbaycan üçün təhdid, Rusiya üçün təzyiq vasitəsi kimi nəzərdə tutula bilər: "Qərb Azərbaycana qarşı qərəzli mövqeyini nümayiş etdirir, ermənilərin tərəfində olduğunu göstərir. Rusiyanı isə qıclandıran, onların Ermənistanla münasibətlərini daha da pisləşdirmək, bu münasibətlərə geridönməz xarakter vermək istəyir. Azərbaycan Qərbin niyyətini başa düşür, ABŞ-ın Azərbaycana Ermənistan arasında balanslaşdırılmış siyasətdən geri çəkildiyini görür və buna uyğun mövqe tutur. Azərbaycan Prezidenti artıq bildirib ki, biz Qərbə böyük ümidlər bağlayıb, özümüzü aldatmaq istəmirik. Onlar seçimini edib, biz də seçiminizi edib, Türk dünyası, Türk ailəsini seçmişik". **A.Nağı qeyd etdi ki, bu, üçlü görüşdən elə də ciddi və bizim üçün qorxulu nəticələr gözləməyə dəyməz:** "Qərb Ermənistanla külli miqdarda maddi, maliyyə yardımı göstərmək fikrində deyil, heç imkanları da

yoxdur. Ukrayna, Qəzza və yeni yaranmaqda olan münaqişə ocaqları külli miqdarda vəsaiti artıq udub və udmaqda davam edir. Bir o qədər ciddi qəbul olunmasa da, ABŞ-ın iqtisadi çətinlikləri, hətta defolt təhlükəsi artıq müzakirə mövzusunə çevrilib. Dövlət borcları 30 trillionu keçib. Bu vəziyyətdə ermənilərə pul buraxacaqları inandırıcı deyil. Ermənilərin də istədiyi puldur, onlar "təhlükəsizlik təminatı" deməklə gözə küllü üfürürlər, əslində kimin daha çox pul verəcəyini gözləyirlər. Ona görə də deyə bilərik ki, ermənilər bir şey əldə edə, ala bilməyəcəklər. Rusiyanın regiondan çıxarılması istiqamətində hansısa nəticə gözlənilə bilər. Orada da ciddi problemlər var. Hərbi bazanın, sərhəd qoşunlarının oradan necə çıxarılacağı aydın deyil. Aeroport kiçik bir ərazidir, orada rus xidmətinin əvəzləmək mümkündür, amma yenə asan deyil".

Partiya sədrinin Brüssel görüşündən Azərbaycan üçün təhlükə doğuracaq gözləntiləri yoxdur: "Azərbaycan bu görüşdən sonra Qərbi ikili standartlarda, qərəzlilikdə daha sərt tənqid edə, danışıqlarda mövqe üstünlüyü qazana biləcək. Ermənistan gözlədiyi dəstəyi ala bilməyəcək, təbliğat xarakterli nəticə ilə kifayətlənməli olacaq. Ən çox itirən Rusiya olacaq, bu ölkə Qərblə rəqəbətdə bir daha zəif həlqə kimi görünəcək. Lakin ən çox qazanan ABŞ olacaq. Ermənistanın daha bir müttəfiqinin özünə doğru hərəkətiliyini sürətləndirməklə gücünü göstərəcək. Ümumiyyətlə, bizim mövqeyimiz aydındır, bir şey itirmirik, Qərbi qamçılamaq üçün əlavə stimula qazanırıq. Rusiya, deyəsən, nə edəcəyini bilmir, hələ ki erməniləri "qüdrətli keçmişləri" ilə şübhə ilə məşğuludur. Hələ də "gəzəyən qızları"nın geri dönəcəyinə ümid edirlər".

E.PASASOY, "Yeni Müsavat"

Tam (11 illik) orta təhsil səviyyəsi üzrə 3 mart 2024-cü il tarixində keçirilmiş buraxılış imtahanının nəticələri elan olunub.

Qeyd edək ki, buraxılış imtahanında şagirdlərə tədris dili fənnindən 10 yazılı cavab tələb edən açıq və 20 qapalı, riyaziyyat fənnindən 7 yazılı cavab tələb edən açıq, 5 kodlaşdırılan açıq, 13 qapalı, xarici dil fənnindən 7 yazılı cavab tələb edən açıq və 23 qapalı tipli tapşırıq olmaqla ümumilikdə 85 tapşırıq təqdim olunur. Bu mərhələdə fənlərin hər biri üzrə toplanıla biləcək maksimal bal 100 olmaqla, ümumilikdə 300 baldır. İmtahan iştirakçıları arasında 14 nəfər 300 bal toplamaqla ən yüksək nəticəni göstərmiş. 10 mart 2024-cü ildə keçirilmiş buraxılış imtahanının nəticələrinin 15 - 19 aprel tarixləri ərzində elan olunması nəzərdə tutulur.

14 aprel 2024-cü il tarixində də növbəti imtahan keçiriləcək. Bu il ilk buraxılış imtahanından maksimal balı toplayanların sayı çox olub.

Maraq doğuran odur ki, bu nəticə cari ildə imtahan suallarının asanlaşması, yoxsa şagirdlərin bilik səviyyəsinin artmasından irəli gəlir? Eləcə də bu nəticələr qəbul imtahanlarında müsabiqə vəziyyətini cətinləşdirəcəkmi?

Mövzu ilə bağlı təhsil eksperti Kamran Əsədov "Yeni Məşavət"ə danışdı. Ekspert qeyd edib ki, son 3 ildə Elm və Təhsil Nazirliyi təhsil sistemində xeyli islahatlar aparıb ki, bu da imtahanların nəticəsinə müsbət təsir göstərib: "İlk növbədə qeyd edim ki, həm 3 mart, həm də 10 martda keçirilən imtahanlarda ümumilikdə 110 min nəfərə yaxın şagird iştirak etdi və pandemiya sonrasına biz artıq təhsilin göstəricilərinin artmasını müşahidə etdik. Sevindirici haldır ki, məhz uzun illərdən sonra ilk dəfə imtahanda 14 şagird onlara verilən test tapşırıqlarının hamısına düzgün cavab verərək, 300, yeni maksimum bal toplayıblar. Digər sevindirici xəbər odur ki, yüksək imtahan nəticələri göstərən şagirdlərin hamısı dövlət məktəblərinin payına düşür. Yeni təhsil haqqı 10-15 min manat olan özəl liseylərin belə nəticəsi demək olar ki, yoxdur. Bu onu göstərir ki, dövlət orta ümumtəhsil məktəblərində artıq tədrisin keyfiyyətinin yüksəldilməsi istiqamətində son 3 ildə ciddi işlər görülür. Məlum olduğu kimi, 2020-ci ildə Azərbaycan təhsil sistemində pandemiya səbəbindən çox ciddi çətinliklər yaşanmışdı və orta ümumtəhsil məktəblərində tədrisin təşkili ilə bağlı problemlər var idi. Amma son 3 il ərzində Elm və Təhsil Nazirliyi məktəblərdə tədrisin keyfiyyətin yüksəldilməsi ilə bağlı tədqiqatlar işlər görür. Məsələn, orta ümumtəhsil məktəblərində mütəmadi olaraq monitorinq imtahanlarının keçirilməsi, şagirdlərin dərəcə davamiyyətinə nəzarət, həmçinin müxtəlif qiymətləndirmə imtahanlarının keçirilməsi buraxılış imtahanlarının nəticələrinə öz müsbət təsirini göstərdi. Bundan başqa, orta ümumtəhsil məktəblərində çalışan müəllimlərin sertifikatı imtahanları müəllimlərin bilik və bacarıqlarının yüksəlməsində mühüm rol oynadı. Beləliklə, təhsil sistemində göstəricilərin yüksəlməsinin şahidi oluruq. Bu, çox yaxşı tendensiya. Qarşıdan artıq qəbul imtahanları gəlir, hesab edirəm ki, bu imtahanlarda da şagirdlərimizin nəticələri yaxşı olacaq. Onu da xatırladı ki, 14 şagirdin maksimum nəticə göstərməsi yalnız martın 3-də keçirilən imtahana aiddir. Bir qədər sonra martın 10-da keçirilən, daha sonra isə aprelin 14-də keçiriləcək imtahanın nəticələrini görəcəyik. Güman edirəm ki, son 3 il ərzində təhsil sistemində aparılan islahatların müsbət nəticələrini görə biləcəyik".

"Qəbul imtahanlarında çətin suallar olacaq" iddiası

"Suallar çətin olanda da, asan olanda da savadlı abituriyentlər daha çox bal toplayır" - ekspert

İqtisadçı ekspert Eldəniz Əmirov isə mövzuya bu cür şərh verib: "Dövlət İmtahan Mərkəzinin imtahan nəticələri təhsilin keyfiyyətinin artması və ya azalması kimi qəbul edilə bilməz. Çünki sualların çətinlik dərəcəsi eyni qalsaydı, bunu meyar kimi qəbul etmək olardı, lakin illər üzrə çətinlik dərəcəsi müxtəlif olur. Bunun əksini düşünənlər ötən ilin buraxılış imtahanının sual kitabçasını və bu ilin buraxılış imtahanının sual kitabçasını yanaşı qoyub, fərqi asanlıqla görə bilər. Məhz bunun məntiqi nəticəsidir ki, ötən il bir şagird belə olsa, 300 bal toplaya bilməmişdi.

İqtisadçı ekspert Eldəniz Əmirov isə mövzuya bu cür şərh verib: "Dövlət İmtahan Mərkəzinin imtahan nəticələri təhsilin keyfiyyətinin artması və ya azalması kimi qəbul edilə bilməz. Çünki sualların çətinlik dərəcəsi eyni qalsaydı, bunu meyar kimi qəbul etmək olardı, lakin illər üzrə çətinlik dərəcəsi müxtəlif olur. Bunun əksini düşünənlər ötən ilin buraxılış imtahanının sual kitabçasını və bu ilin buraxılış imtahanının sual kitabçasını yanaşı qoyub, fərqi asanlıqla görə bilər. Məhz bunun məntiqi nəticəsidir ki, ötən il bir şagird belə olsa, 300 bal toplaya bilməmişdi.

Bu il 14 nəfər 300 bal toplayıb. Nə baş verdi? Bir il ərzində Azərbaycan orta təhsilin keyfiyyət göstəricisi 1300 faizdən çox yüksəldi? Düzdür, sualların çətin və ya asan olması imtahan verənlərin qəbul olmasına əlavə fürsət yaratmır. Bütün hallarda ən yüksək bal toplayanlar seçilir. Çünki suallar çətin olanda da, asan olanda da savadlı abituriyentlər daha çox bal toplayır və qəbul yerlərini onlar doldurur. Yeni suallar çətin olanda 500 balla kəsilən adam, sual asan olanda 550 balla da kəsilir. Amma sualların asan-çətin faktoru sonda abituriyentə ciddi təsir edir. Çünki təhsilin müxtəlif pillələrində və dövlət proqramlarında iştirak edən zaman qəbul balı vacib rol oynayır. Məsələn, Xaricdə Təhsil Proqramına (DP) müraciət etmək üçün qəbul balı 500-dən yüksək olmalıdır. Ötən il nisbətən çətin suallarla 490 bal toplayan tələbə, 4 il sonra DP-yə müraciət etmək şansını itirib. Amma onunla eyni savadda olan başqa abituriyent bu il asan suallar olduğu üçün rahatlıqla 500-dən yüksək bal toplayacaq və vaxtı çatanda DP-yə müraciət edəcək. Bu, insanlar üçün qeyri-bərabər şəraitin yaradılması deməkdir".

Ekspert əlavə edib ki,

oxşar mövzu Müəllimlərin İşə Qəbulu (MIQ) imtahanların da baş verib: "Sualların çətinlik dərəcəsi bəzi illərdə kəskin fərqli olduğundan müəllimlər növbəti illərdə yerdəyişmə üçün müraciət etdiyi zaman ədalətli rəqəbat mühiti yaradılması mümkün olmur. Məsələn, biri nisbətən çətin suallarla 56 bal toplayaraq müəllim kimi qəbul olub, digər sonrakı ildə asan suallarla 59 bal toplayıb qəbul olur. 3 il sonra onlar yerdəyişmə üçün müraciət edən zaman asan suallarla qəbul olan müəllim qeyri-bərabər şəraitdə qalıb gəlir, digəri udur. Bu qeyd etdiklərim saysız-hesabsız hallardan sadəcə ikisidir. Buna görə də imtahan suallarının çətinlik dərəcələrinin nisbi bərabərliyinə ciddi önəm verilməlidir. Yeniliklər mütləqdir. Biz də bunun tərəfdarıyıq. Amma yenilik adı ilə bu, hər il sual kitablarını "tədqiqat laboratoriyası"na çevirməməlidir. Buraxılış imtahanlarında olan bu yanaşma qrup imtahanlarında da tətbiq edilsə, qəbul balları ötən illə müqayisədə 30-50 bal yüksələcək. Valideynlər yer seçimləri zamanı bu faktoru mütləq nəzərə alsınlar".

Xalidə GƏRAY, "Yeni Məşavət"

Bu il 700 bal toplayan olacaq mı?

3 mart 2024-cü il tarixində keçirilmiş buraxılış imtahanının nəticələri elan olunub. İmtahan iştirakçıları arasında 14 nəfər 300 bal toplamaqla ən yüksək nəticəni göstərmiş. Yüksək nəticə göstərənlərin sayı da çoxluq təşkil edib.

Qeyd edək ki, son illərdə imtahanlarda maksimum - 700 bal toplayanlar olmayıb. Bu, zaman-zaman müzakirələrə səbəb olub.

Təhsil eksperti Elçin Əfəndi Modern.az-a nəticənin yüksək olmasının ixtisas ballarına təsirdən danışdı:

"Nəticənin yüksək olması plan yerlərinin artmasına baxmayaraq ixtisaslar üzrə formalaşan keçid ballarına təsir edə bilər. Ola bilər ki, ixtisasların keçid ballarında müəyyən artım olsun. Xüsusən də buraxılış imtahanı əsasında qəbulu aparılan istiqamətlər. Bura 5-ci ixtisas qrupu, 11 illik bazadan kolleclərə qəbul nəzərdə tutulur. Bu istiqamətlərdə ehtimal ki, buraxılış imtahanının nəticələri ballarda artıma səbəb olacaq. Buraxılış imtahanı iki istiqamətdə keçirildi. Birinci istiqamətdə maksimum nəticə göstərənlərin sayı qızlardır. İkinci istiqamət bəzi rayonları əhatə edəcək. Hansı ki, həmin rayonlarda yüksək nəticə göstərən oğlanların olduğunu müşahidə edə bilərik. Qızların oxuması, daha yüksək nəticə əldə etməsi müsbət haldır. Həmçinin bu il əvvəlki illə müqayisədə bölgələrdən yüksək nəticə göstərən abituriyentlərin sayı da çoxdur".

Maraqlıdır ki, qarşıdakı blok imtahanından sonra 700 bal toplayan şagirdlər olacaq mı? Ümumiyyətlə, imtahan nəticələrini necə qiymətləndirmək lazımdır?

Elçin Əfəndi bildirib ki, 3 martda keçirilmiş imtahan ötən illə müqayisədə abituriyent üçün olduqca əlverişlidir: "O baxımdan ki, bu ilin abituriyentləri daha hazırlıqlıdır. Çünki onlar pandemiya şəraitində olmadıqları üçün normal hazırlıq keçə biliblər. Düşünürəm ki, bu il abituriyentlər 3 mart tarixində olduğu kimi 10 mart tarixində keçirilən buraxılış imtahanında da uğurlu nəticə qazanacaqlar. 3 mart artıq bunu sübut etdi. 10 martdakı imtahanda yüksək bal toplayan abituriyentlər olacaq.

Qarşıda qalır blok imtahan mərhələsi, hansı ki, həmin mərhələdə şagirdlər ali təhsil müəssisələrinə müraciət edirlərsə, 700 ballıq sistemdə 400 ballıq nəticə əldə edə bilərlər. Düşünürəm ki, blok imtahanında da yüksək bal toplayanlar olacaq. Yekun nəticədə ölkədə 700 bal toplayan abituriyentlər görə bilərik. 700 balın toplanılması, eyni zamanda imtahanlarda yüksək nəticənin əldə olunması birbaşa onuna əlaqədardır ki, artıq tədris kurikulumu əsasında imtahanların keçirilməsinə baxmayaraq bu prosese adaptasiya ola, uyğunlaşa biliblər. Nəticədə də onlar 2022-2023-də normal hazırlıq keçə biliblər. Normal hazırlaşmaq imtahan nəticələrində özünü göstərməli idi".

Aprelin 5-də İrəvanda Ümumerməni Cəbhəsi Partiyasının təsis qurultayı keçiriləcək. Partiya lideri, keçmiş müdafiə naziri Arşak Karapetyan Ermənistanın üzvləşdiyi daxili və xarici siyasət problemləri ilə bağlı mühüm açıqlama verəcək.

yib.

Erməni mediası yazır ki, Ermənistan vətəndaşları siyasətdə nə Paşinyanla, nə də əvvəlki hakimiyyətlə bağlı olmayacaq yeni simalar, yeni qüvvələr görmək istəyirlər. Seçicilərin eşitmək istədiyi ən mühüm məsələ təhlükəsizlik məsələləri, ordunun

muş Ovanes Şqinyandır. Arşak Karapetyanın partiyanın İrəvanda, "Armenia Marriott" hotelində keçiriləcək qurultayına videobağlantı vasitəsilə qoşulacağı barədə məlumat isə onun ölkənin sərhədlərindən kənarda olduğunu düşünməyə əsas verir. Ermənistan mediasının yayımladığı məlumata

də Rusiyadan olan təzyiqləri yumşaltmaq məqsədi güdürdü. Vəzifəsindən azad edildəndən sonra bir müddət səs-səmirsiz qalan Arşak Karapetyan 2023-cü ilin sonlarından etibarən siyasi fəaliyyətlə məşğul olacağını bəyan edərək Paşinyanı satqınlıqda, ölkənin milli maraqlarına

Sülhməramlılar Xocalıda minatəmizləməyə cəlb ediləcək

Rusiya sülhməramlıları Xocalıda minatəmizləmə əməliyyatlarına cəlb ediləcək. Bunu ANAMA İdarə Heyətinin sədri Vüqar Süleymanov 4 aprel Beynəlxalq mina xəbərdarlığı və mina təhlükəsizliyi ilə mübarizəyə yardım günü münasibətilə keçirilən brifinqdə deyib.

Qeyd olunub ki, Rusiya sülhməramlı kontingentinin minatəmizləmə əməliyyatlarına cəlb olunması prosesi ilə bağlı müəyyən sənədləşmə işləri gedir:

"Artıq onlar akkreditasiyadan keçirilir. Texnikalar, itlər və canlı qüvvələr yaxın vaxtlarda Xocalıda minatəmizləmə prosesinə başlayacaq".

Britaniya Avropa İnsan Haqları Məhkəməsindən çıxır?

Böyük Britaniyanın Avropa İnsan Haqları Məhkəməsindən (AİHM) çıxması ilə bağlı müzakirələr aparılır. Bu barədə ölkənin baş naziri Rişi Sunak "The Sun"ə müsahibəsində danışıb.

Buna səbəb miqrant axınıdır. O, sərhəd təhlükəsizliyinin "hər hansı xarici məhkəmədə olmaqdan daha vacib olduğunu" deyib.

Qeyd edək ki, Avropa İnsan Haqları Məhkəməsi Britaniya hakimiyyətinin qaçqınları deportasiya etmək cəhdlərinin qarşısını alır. KİV-in məlumatına görə, 2020-ci ildən bəri Britaniyada 100 mindən çox insan qeyri-qanuni olaraq məskunlaşıb. Onlar ingilis kanalı vasitəsilə Britaniyaya gəlib.

2024-cü ilin ilk üç ayında qaçqın axını rekord həddə çatıb. Böyük Britaniya parlamenti bir neçə aydır ki, ölkə hakimiyyətinə AİHM-in qərarlarına məhəl qoymamağa icazə verə biləcək qanun layihəsini nəzərdən keçirir. Mətbuatda sözügedən problemin siyasi böhrana səbəb olduğu bildirilir.

"Əlbəttə, biz dözümlü və qonaqpərvərlik, lakin hər şey qanuna uyğun edilməlidir", - Rişi Sunak bildirib. O, özünün də mühacir ailəsindən olduğunu xatırladı. Onun sözlərinə görə, 2022-ci ildə ölkəyə 45 min, 2023-cü ildə isə artıq 30 min nəfər qeyri-qanuni yollarla gəlib.

İki il əvvəl Ruanda ilə qeyri-qanuni mühacirlərin göndərilməsi ilə bağlı razılıq əldə olunub. Amma AİHM-in qərarı ilə uçuş son anda ləğv edilib. Daha sonra proqramdan, ümumiyyətlə, imtina edilib. Proqrama 100 milyon funt-sterlinqdən çox pul xərclənib.

Sağçı mühafizəkarlar AİHM-dən çıxmağa çağırıb. "The Independent" nəşrinin məlumatına görə, Rişi Sunak əvvəlcə bu təkliflərə müqavimət göstərmişdi. Amma indi o, hakimiyyətə Avropa İnsan Haqları Məhkəməsinin qərarlarına məhəl qoymamağa imkan verəcək qanun layihəsinin qəbul edilməsini istəyir.

Sunak "The Sun" qəzetinə verdiyi müsahibədə Britaniyanın AİHM-in yurisdiksiyasından tamamilə çıxacağını istisna etməyib və əlavə edib ki, bu il keçiriləcək parlament seçkilərində bunu vədlərindən biri edəcək. Baş nazir xatırladı ki, Ruanda ilə yenilənmiş saziş bağlanıb, bu ölkə təhlükəsizlik səbəbi ilə öz ölkələrinə deportasiyası mümkün olmayan qaçqınları qəbul etməyə hazırdır.

Rusiyanın adamı "Cəbhə" adında partiya yaratdı

Keçmiş müdafiə nazirinin bu gün mühüm açıqlamalar verəcəyi gözlənilir

Arşak Karapetyan

Erməni mediası yazır ki, "Arşak Karapetyanın ciddi hərbi-siyasi təcrübəsi var: "Türkiyə-Azərbaycan tandemi Ermənistanın suverenliyini və erməni xalqının varlığını təhdid etməkdə davam etdiyi üçün Ermənistanın hərbi işləri anlayan siyasi xadimlərə ehtiyacı var. Karapetyan çoxsaylı çıxışlarında Ermənistan ordusunun döyüş qabiliyyətinin artırılmasının, modernləşdirilməsinin və yeni silahların alınmasının vacibliyini vurğulayıb. Karapetyanın müsahibəsini təhlil edərək belə qənaətə gəlmək olar ki, bu siyasətçi Ermənistan-Rusiya və Ermənistan-İran münasibətlərinin inkişafını yüksək qiymətləndirir. Rusiya və İranla strateji əlaqələrin dərinləşdirilməsi Karapetyan üçün xarici siyasətin istiqamətlərindən biri kimi vacibdir. Çox güman ki, onun partiyası da proqramlarına bu güc mərkəzləri ilə əlaqələrin gücləndirilməsinin vacibliyi ilə bağlı müddəə daxil edəcək".

Karapetyan Paşinyan və komandasının həm daxili, həm də xarici siyasətini kəskin tənqid edir. "Ümumerməni Cəbhəsi" Ermənistandakı seçki proseslərində fəal iştirak edəcək və bu partiya özünü yeni müxalifət və üçüncü qüvvə kimi göstərəcək. Karapetyan öz partiyasının tanınmasını artırmaq üçün ətrafına ciddi siyasi komanda toplanmalıdır, çünki ömrü boyu hakimiyyətdə olan Arşak Karapetyan geniş ictimaiyyət və seçicilər tərəfindən tanınma-

gücləndirilməsi, Azərbaycanla qarşıdurma ilə bağlı konkret qərarlardır. Bundan əlavə, seçicilər üçün ikinci vacib mövzu sosial-iqtisadi problemlərin həllidir.

Yerli media yada salır ki, keçmiş müdafiə naziri, general Arşak Karapetyan Rusiyanın Ermənistandakı agenturasının, "5-ci kolon"unun ən fəal fiqurlarından sayılır...

Baş nazir Paşinyan onu vəzifəsindən məhz Moskva ilə sıx bağlılığına görə uzaqlaşdırıb. 2023-cü il oktyabrın əvvəlində fəal siyasətə gəldiyini bəyan edən A.Karapetyan həmin il dekabrın 14-də Moskvadan canlı yayımla "Ümumerməni cəbhəsi"nin yaradıldığını elan edib.

Ədalət, Hüquq, Demokratiya Partiyası sədrinin müavini, politoloq Elçin Mirzəbəyli təsis qurultayı üçün 5 aprelin seçilməsini təsadüfi saymır: "Arşak Karapetyan siyasi hərəkət yaradacağı ilə bağlı ilk bəyanatını 2023-cü il oktyabrın 5-də verib. Onun rəhbərliyi ilə "Ümumerməni cəbhəsi" hərəkəti yaradılıb. Serj Sərkisyan və Robert Köçeryanə yaxın olan partiyalar və qeyri-hökumət təşkilatları bu hərəkətə qatılıblar. Hərəkət bir neçə aksiyaya keçirib, amma kütləviyyə nail ola bilməyib. Hazırda Arşak Karapetyanın yeni yaradılacaq partiyasının təşəbbüs qrupunun rəhbəri Serj Sərkisyanın ən yaxın adamlarından biri, vaxtilə Respublika Partiyası sədrinin, yeni Serj Sərkisyanın müşaviri ol-

görə, Karapetyan hazırda Moskvadadır və partiyanın yaradılacağı barədə müraciətini də məhz Rusiyanın paytaxtından edib. Çox güman ki, həm Serj Sərkisyan, həm Köçeryan, həm də birbaşa Moskvaya bağlı olan qüvvələr Arşak Karapetyanın ətrafına toplaşacaqlar. Daha doğrusu, artıq bu istiqamətdə atılan addımlar nəzərə çarpır. Partiyanın təsis qurultayının aprelin 5-də keçirilməsini də təsadüfi hesab etmərəm. Məlum olduğu kimi, həmin gün Nikol Paşinyan Brüsseldə ABŞ və Avropa İttifaqının rəsmiləri ilə görüşəcək.

Qənaətimə görə, Karapetyanın anti-Qərb, anti-Paşinyan qüvvələrinin önünə çıxarılması, Ermənistandakı hakimiyyət dəyişikliyinə hərbi-siyasi yolla baş verə biləcəyi ehtimalını yaradır".

AMİP Ali Məclisinin sədri, politoloq Rəşad Bayramov Karapetyan kartından Paşinyana qarşı geniş istifadə olunacağını bildirir: "Hələ aprel döyüşləri zamanı Ermənistan ordusunda kəşfiyyat fəaliyyətinə cavabdeh olan, sonra Baş Qərargah reisinin müavini və daha sonra isə Ermənistan müdafiə naziri olmuş Arşak Karapetyanın Rusiyaya bağlı bir fiqur olduğu heç kime sirr deyil. Elə Paşinyan da 2018-ci ildə hakimiyyətə gəldikdən sonra Karapetyanı özünə müşavir təyin etməklə və daha sonra 2021-ci ildə müdafiə naziri təyin etməklə əslin-

zərbə vurmaqda günahlandırılmağa başladı.

Onun "Ümumerməni cəbhəsi" adlı partiya yaradacağını başqa yerdə yox, məhz elə Moskvada elan etməsi də əslində onun növbəti Rusiya projesi olduğuna şübhə yeri qoymur. Əslində heç o özü də bunu gizlətmir. Açıqlamalarında davamlı olaraq Rusiya və İranla münasibətlərin inkişafının ölkə üçün prioritet olduğunu deyərək, Ermənistanın bu iki ölkə ilə daha sıx əməkdaşlıq etməsinin vacib olduğunu bildirir.

Rusiyanın Ermənistanda yeni bir fiquru ortaya çıxarmaq təşəbbüsləri də əslində başa düşüləndir. Rusiyanın Ermənistandakı müttəfiqləri Köçeryan və Sərkisyan onlara olan etimadı doğrultda bil-mədilər. Hər ikisinin hakimiyyəti dövründə Ermənistanda olan, korrupsiya və rüşvət, özbaşınalıq əhəlinin geniş kütləsinin onların ətrafında birləşməsinə mümkünsüz etdi. İkinci bir tərəfdən, həm Sərkisyan, həm də Köçeryan Qarabağ klanına aid şəxslər idi və onlarla yerli ermənilərin münasibəti birmənalı deyildi.

Odur ki, Rusiya bu dəfə Karapetyanı önə sürməklə Paşinyana qarşı yeni cəbhənin açılmasını təmin etmək istəyir. Təbii ki, Karapetyan maksimum şəkildə əvvəlki hakimiyyətlərin dövründə üz-də olmayan, başqa sözlə desək, mənfi reputasiyası olmayan şəxsləri ətrafına topla-mağa çalışacaq. Ermənistanda indiki revanşist əhval-ruhiyyə fonunda Karapetyan kimilərin ətrafında toplaşmaq üçün kifayət qədər adam tapmaq mümkündür.

Təbii ki, indiki situasiyada, yeni Ermənistan ictimaiyyətində böyük əksəriyyətin üzünü Qərbə tutduğu bir zamanda Arşak Karapetyanın uğur qazanması elə də asan məsələ deyil. Bunu yəqin ki, Rusiya da başa düşür. Amma ən azından Paşinyan hakimiyyətinə təzyiqləri artırmaq baxımından bu kartdan aktiv şəkildə istifadə olunacaq".

□ **Cavansir ABBASLI, "Yeni Müsavat"**

Azərbaycanda son 1 il ərzində eşşəklərin və atların sayında ciddi azalma qeydə alınıb. Dövlət Statistika Komitəsinin məlumatına görə, 2024-cü ilin əvvəlində ölkəmizdə 14924 baş eşşək olub. Məlumatla görə, eşşəklərin böyük hissəsinin - 10174-nün yaşı 3 və daha çoxdur. Qeyd edək ki, ötən ilin əvvəlinə olan məlumata görə, Azərbaycanda eşşəklərin sayı 20 mindən bir qədər çox olub. Beləliklə, 1 il ərzində ölkəmizdə 5 mindən artıq eşşək "yoxa çıxıb". Ümumiyyətlə, son 20 ildə Azərbaycanda eşşəklərin sayı təxminən 3 dəfə azalıb. 2004-cü ildə ölkəmizdə 42.2 min, 2014-cü ildə 43.4 min baş eşşək olduğu halda, 2024-cü ilin məlumatlarına görə, bu rəqəm 14.9 min olub.

Eşşəklərin sayına görə rayonların sıralamasına Lərik başçılıq edir. Belə ki, bu rayonda 1362 baş eşşək var. Onların 1000-ə yaxınının 3 və daha artıq yaşı var. Sıralamada ikinci yeri 1284 başla Şəmkir rayonu, üçüncü yeri isə 1063 başla Ağstafa rayonu tutur. Statistikaya görə, Bakı şəhərində cəmi 4 eşşək var. Sözügedən heyvanlar paytaxtın Sabunçu rayonu ərazisindədir. İqtisadi rayonlar arasında eşşəklərin sayının ən çox olduğu bölgələr Qazax-Tovuz (4116 baş), Lənkəran-Astara (2713 baş) və Quba-Xaçmazdır (1812 baş), işğaldan azad edilən bölgələrə gəlincə, Cəbrayıl-da 9, Laçında 54, Zəngilanda 18, Ağdamda 173, Füzulidə 315, Xocavənddə 3 baş eşşək var.

Azərbaycanda atların sayının azalması, dövərlərin sayında isə artım qeydə alınıb. Dövlət Statistika Komitəsindən əldə etdiyimiz məlumata görə, 2023-cü ildə ölkəmizdə 53076 baş at mövcud olub. Bu rəqəm 2022-ci ilə müqayisədə təxminən 6% azdır. Belə ki, həmin il ölkədə 56576 baş at olub.

Ölkədə atların sayının ən çox olduğu rayon Zaqataladır. Paytaxt Bakı şəhərində isə cəmi 50 at var. Atların sayının daha çox olduğu rayonlar arasında Quba (2528), Cəlilabad (2000), Sabirabad (1799) da var. Eşşəklərin və atların azalması fonunda dövərlərin artmasına səbəb nədir?

Zaman-zaman bu məsələ gündəmə gəldikdə aidiyyəti qurumların mütəxəssisləri

Azərbaycanda yoxa çıxan beş min eşşək müəmması

Eyyub Hüseynov: "Eşşək və atların azalmasının səbəbi onların ətinin əhaliyə satılması ilə bağlıdır"

bildiriblər ki, eşşəklərin sayının azalması tələbatla bağlıdır. Qeyd edilir ki, ölkəmizdə eşşəkdən yalnız yük heyvanı kimi istifadə edilib, indi isə bu heyvana tələbat yoxdur. Güman ki, təbiətə ötürülən eşşəklər ölüb, qurda-quşa yem olub. O da vurğulanır ki, eşşəyin saxlanması kəndliyə sərf etmir, çünki atdan fərqli olaraq eşşək daim qayğı tələb edir, soyuğa davamlı deyil, üstəlik, vəhşi heyvanlardan özünü qoruya bilmir. Kəndliyə motosiklet almaq eşşək saxlamaqdan daha

asan və ucuz başa gəlir. Eşşəyin satışı da kəndlilər üçün sərfəli deyil.

Bəzi ekspertlərə hesab edir ki, dünyada qlobal dəyişmələr gedir. Qlobal istiləşmə, yaxud da soyuqlaşma ilə əlaqədar bitkilər, heyvanlar arasında say azalması baş verir.

İstehlakçıların hüquqlarının müdafiəçisi Eyyub Hüseynov isə fərqli fikirdədir. O, mövzu ilə bağlı "Yeni Müsavat"a dedi ki, eşşək və atların azalmasının səbəbi onların ətinin əhali-

yə satılması ilə bağlıdır:

"Bu sahədə ən mükəmməl iş görən Daxili İşlər Nazirliyinin baş müəşşək cinayətlərə qarşı mübarizə idarəsidir, murdar olmuş heyvan ətlərinin regionlardan daşınmasını ifşa edir. Digər təşkilatlardan fərqli olaraq onlar ekspertiza keçirir, adamları həbs edir, cinayət işi qaldırır. Lakin əhəmiyyətli dövlət orqanının gördüyü işin nəticəsini məhkəmələr alt-üst edir. Çox qısa zamanda həmin insanlar azadlığa buraxılır. Ölkədə at, eşşək, it ətinin satılmasına heç bir qadağa yoxdur. 1963-cü ildə SSRİ dövründə hazırlanmış bir sənəd vardı. SSRİ respublikaları arasında yalnız Azərbaycanda eşşək ətinin yeyilməsi, qiyməti və sairə göstərilirdi. Sonradan öyrəndik ki, bunu ermənilər edib, Azərbaycan xalqını eşşək əti yeyən xalq kimi göstərmək istəyiblər. Azərbaycanda at, eşşək ətinin yeyilməsi ənənəvi deyil.

Çox təəssüflər olsun ki, dövlətin bunu qadağan edən heç bir qərarı yoxdur. Dövlət orqanlarına çağırış edirik ki, ənənəvi olmayan ətlərin satışına qadağa qoyulması barədə qərar versinlər. İstisna olunmur ki, at, eşşək əti həm də heyvanxanalara verilir. Lakin Azərbaycanda heyvanxanaların şəbəkəsi də çox genişləndirilməyib. Mən istisna etməm ki, dövrəxanalarda, bəlkə də prestijli restoranlarda, marketlərdə ətlərə qarışdırılıb, istehlakçılara yedizdirilir. Ona görə də buna dövlət orqanları münasibət bildirməlidir və konkret faktlar deyilməlidir. Bu, insanların sağlamlığında öz mənfi izlərini qoyur. Bu, ifşa olunmalıdır. Məsələ bələdiyyələrin gözü önündə baş verir, kənd axundlarının, müəlimlərin, rayonlarda polis nümayəndələrinin gözü qarşısında baş verir. Bu işdə gözüaçıq olmalıdırlar".

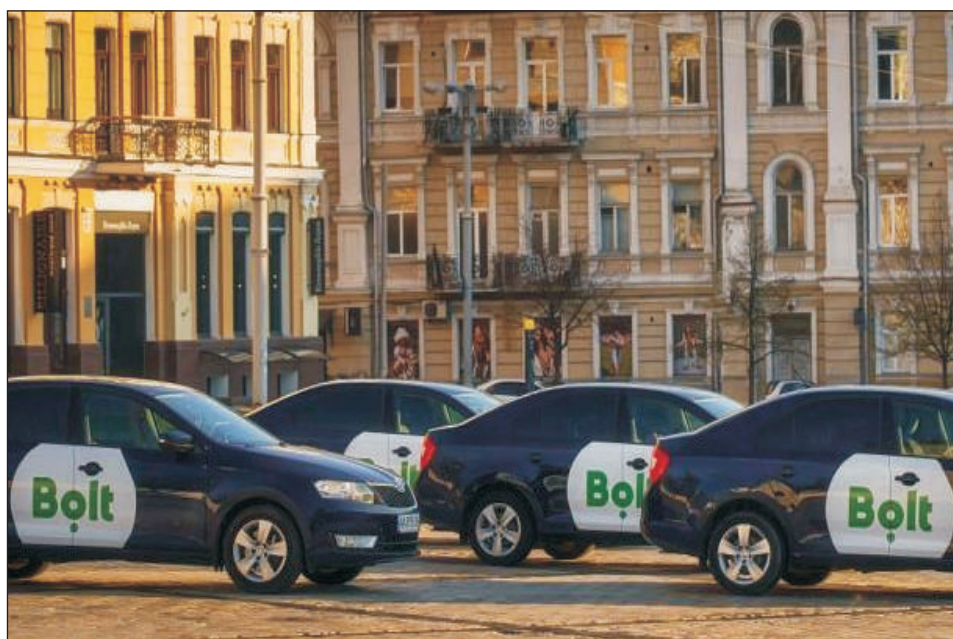
□ Afəq MİRƏYİQ, "Yeni Müsavat"

Xarici şirkətlər ölkədə taksi xaosu yaradıb Ekspert: "Əgər taksi sürücüləri işsiz qalacaqsa..."

"Yeni tələblərin əsas məqsədi yəqin ki, taksilərin sayının azaldılmasıdır. Onların sayının həddən artıq çox olması ilə bağlı Rəqəmsal İnkişaf və Nəqliyyat Nazirliyi məlumat vermişdi. Demişdilər ki, məqsəd taksi sayını 20 minə qədər azaltmaqdır. Görünür, tələblər də buna hesablanıb".

Bunu Bakupost.az-a açıqlamasında **nəqliyyat üzrə ekspert Eldəniz Cəfərov** deyib.

O bildirib ki, bu sahə ilə bağlı şərtlər sadə olsaydı, yəqin ki, taksi sayını azaltmaq mümkün olmayacaqdı: "Taksi sayı dərhal deyil, mərhələli şəkildə azalacaq. Amma indi dəqiq rəqəmi proqnozlaşdırma bilmirik. Bu, iyul ayının 1-dən sonra məlum olacaq. Sahibkar və taksi sürücülərinin bununla bağlı narazılığı və müvafiq qurumlara müraciəti müşahidə edilmir. Əgər sahibkarlar düşünürsə ki, bu məsələ media və müstəqil ekspertlər

tərəfindən həll ediləcək, yanılırlar. Bu, mümkün deyil".

Ekspert hansısa sahibkarlar tərəfindən ölkəmizə gətirilən yeni avtomobillər haqda da danışdı: "Bir qrup şəxsin ölkəmizə yeni avtomobil gətirməsi məsələsi də normaldır. Taksi fəaliyyəti ilə məşğul olan sahibkarlarımız

çoxdur. Onların ölkəyə yeni istehsal olunan avtomobillər gətirməsi normaldır. Bunun heç bir mənfi tərəfi yoxdur. Azərbaycanın avtomobil bazarı çox aktivdir. Bu gün dünyanın müxtəlif ölkələrindən ölkəmizə həm yeni, həm də işlənmiş avtomobillər gətirilir. İnanmıram ki, taksi fəaliyyəti ilə bağlı dəyişiklik ölkəyə gətirilən yeni avtomobillərə görədir. Bu tələblər 2019-cu ilin fevral ayından irəli sürüldü".

Ekspert qeyd edib ki, vaxtilə şəhərdə taksi sayının məhdudlaşdırılması əleyhinə olub: "İnsanlar işsiz qalmasın deyə bunun

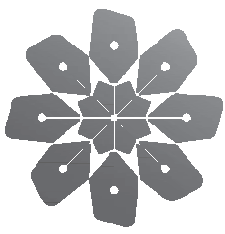
əleyhinə idim. Amma sonradan gördüm ki, vəziyyət nəzərdən çıxır. Xarici transmilli şirkətlər ölkədə taksi xaosu yaradıblar, öz bildiklərini edirlər. Vergi ödəmirlər, həm sürücülərin, həm də sənişinlərin hüquqlarını pozurlar. Belə şərtlərdən istifadə edən elə vətəndaşlarımız da var ki, bu sahəyə ancaq əyləncə və başqa məqsədlər naminə gəlirlər. Kriminal ünsürlərin də, narkotik vasitənin, alkoqolun təsiri altında avtomobil idarə edənlərin də sayı artmışdı. Ona görə də bu sahə tənzimlənməli, taksi xidmətində ancaq peşəkarlar çalışmalıdır. Əgər buna görə işsizlik olacaqsa, vətəndaşlar müvafiq qurumlara müraciət edib problemlərini həll etməlidirlər".

Taksilərlə bağlı qəbul edilən bu qərardan sonra yaşı 15 ildən çox olan bütün avtomobillərin kütləvi şəkildə satışa çıxarılması müşahidə edilirdi.

Eyni zamanda yaşı çox olan maşınların qiymətləri yarıbayarı aşağı düşüb. Belə ki, bir ay əvvəl 12 minə olan "Prius"lar 6-7 minə, 16 minə olan "Prius"larsa 8-9 minə təklif olunur. Bundan başqa, digər avtomobillərin satış sayında da artım var. Nəzərə alaq ki, bu gün şəhərlərarası taksi xidməti göstərən avtomobillərin yaşı 20-dən yuxarıdır. Təbii ki, hökumətin bu qərarının həmin taksilərə də təsiri olacaq. Ona görə də həmin avtomobillərin sahibləri maşınlarını kütləvi şəkildə satışa çıxarırlar.

Bunu isə iqtisadçı ekspert Akif Nəsirli Bakupost.az-a açıqlamasında deyib. O bildirib ki, taksi fəaliyyəti üçün istifadə olunan avtomobillərin yaşı 15 ildən çoxdur. Ona görə də bu avtomobillərdən istifadə məcburi şəkildə məhdudlaşacaq. Buraxılış ili çox olan avtomobillər əsasən fərdi istifadə üçün yararlı olacaq. Bu isə köhnə avtomobillərə tələbatı azaldacaq. Nəticədə köhnə avtomobillər yaxın bir neçə ayda xeyli ucuzlaşacaq.

□ "Yeni Müsavat"

**Azərbaycan
Respublikasının
Mədlanın İnkişafı
Agentliyi**

**Dini və milli tolerantlıq, millətlərarası
münasibətlərin inkişaf etdirilməsi**

Bir neçə gün öncə Prezident İlham Əliyev Müsəlman Ağsaqqalları Şurasının Baş katibi Məhəmməd Əbdülsalamı qəbul edərkən COP29 çərçivəsində də Azərbaycanın dinlərarası dialoqun təşviqinə dəstək verməyə, bunun bir nümunəsi kimi dünya dini liderlərinin görüşünün keçirilməsinə və bu sahədə əməkdaşlığa hazır olduğunu vurğulayıb. Dövlət başçısı dinlərarası və mədəniyyətlərarası dialoqun təşviqində Azərbaycanın mühüm rol oynadığını vurğulayaraq, bu xüsusda Bakıda keçirilən mötəbər tədbirlərə toxunub. Prezident yaxın zamanda ICESCO, UNESCO və BMT-nin Sivilizasiyalar Alyansının dəstəyi ilə Azərbaycanda Mədəniyyətlərarası Dialoq Forumunun yenidən keçiriləcəyini bildirib.

Qeyd etmək yerinə düşər ki, zaman-zaman Qərbdə meyilli təşkilatlar Azərbaycanda dini vəziyyətlə bağlı qərəzli, qeyri-dəqiq məlumatlar yayır, hesabatlar açıqlayırlar. Ümumiyyətlə, son dövrlər islamofob meyllərin artması narahatlıq doğurur.

Yaxınlarda Qafqaz Müsəlmanları İdarəsinin (QMI) sədri, Şeyxülislam Allahşükür Paşazadə də "Müxtəlifliyin qorunması: 2024-cü ildə islamofobiya ilə mübarizə" mövzusunda keçirilən beynəlxalq konfransda deyib ki, müsəlmanların diskriminasiyaya məruz qalması Avropanın reallığıdır: "Azərbaycanın islamofobiya ilə bağlı mübarizədə mühüm addımlar atması ölkənin nüfuzunu bütün dünyada artırır. Dinlərarası harmoniya mühitində multikultural yaşayışımız bütün dünyada model kimi təqdim edilir. Azərbaycan dünyaya İslam

həmrəyliyinə təbliğ edir və bu sahədə əməli addımlar atır. Bütün bunlar islam əməkdaşlığına mühüm töhfələr verib. Bu gün işğaldan azad edilmiş ərazilərdə ibadət yerlərinin bərpası, yenidən qurulması multikultural əməllərin bəriz nümunəsidir. İslamofobiya qarşı dövlətlər səviyyəsində mübarizə aparılrsa da, ksenofobiyanın qarşısını almaq mümkün olmayıb. Bu gün İsveç, Danimarka, Fransa və bir sıra Qərb ölkələrində islamofobiyanın dərin təzahürləri müşahidə olunur. Müsəlmanlar bu kimi ölkələrdə diskriminasiyaya məruz qalırlar. Bütün bunlar Avropanın reallığıdır. İslam dünyasının ayrılmaz parçası, Qərb və Şərq arasında körpü rolunu oynayan Azərbaycan milli, dini və irqi zəmində ayrı-seçkilik hallarını daim pisləyib".

Milli Məclisin İctimai birliklər və dini qurumlar

Din və tolerantlıq

YENİ ÜSAVAT
N 59 (8432) 5 aprel 2024

Azərbaycanda dini liderlərin görüşü keçiriləcək

Ceyhun Məmmədov: "Belə bir tədbirin keçirilməsinə ehtiyac var, çünki..."

komitəsinin üzvü Ceyhun Məmmədov mövzu ilə bağlı "Yeni Müsavat"a dedi ki, Azərbaycan hər zaman dinlərarası dialoqa və bu dialoqun təşviqinə xüsusi önəm verib, xüsusi həssaslıqla yanaşıb: "Azərbaycanda dəfələrlə dinlərarası dialoqla bağlı çox sayda forumlar keçirilib. Bu forumlarda dünyamızı narahat edən məsələlər müzakirə olunub. O mənada belə forumların keçirilməsi çox önəmlidir və bu forumlar dünyada dialoqlararası əməkdaşlığa önəm

verməklə yanaşı, Azərbaycan reallığının dünya ictimaiyyətinə çatdırılması baxımından çox önəm daşıyır. Bu gün Prezidentin həyata keçirdiyi siyasət nəticəsində Azərbaycan dünyada tolerantlığın, dinlərarası dialoqun təşviq olduğu və geniş yayıldığı bir məkana çevrilib. Bu gün Azərbaycan bu istiqamətdə dünyada bir nümunədir. Təəssüf ki, zaman-zaman Ermənistan tərəfindən ölkəmizə qarşı haqsız ittihamlar səsləndirilib və dövlətimiz hədəfə gətirilib.

Guya Azərbaycan müsəlman ölkəsi olaraq digər dinlərə qarşı ayrı-seçkilik qoyur. Əslində isə belə deyil. Bu gün yəhudilər də, xristianlar da, digər dinlərin nümayəndələri də azərbaycanlılarla bir yerdə sülh və anlaşma şəraitində yaşayırlar. Bu gün nəinki onların müqəddəratları təmin olunub, eyni zamanda dövlət onlara maliyyə yardımı ayırır, bu gün onların himayədarı Prezidentimizdir. Prezident İlham Əliyev yalnız Azərbaycanın deyil, bütün müsəlman dünyasının

lideridir. Bu gün Azərbaycan İslam dövlətləri ilə sıx şəkildə əməkdaşlıq edir. Bu əməkdaşlığı da davamlı olaraq gücləndirir, inkişaf etdirir. Bu gün müsəlman dünyasında Azərbaycana qarşı bir sevgi, hörmət var. O mənada düşünürəm ki, belə bir tədbirin keçirilməsinə ehtiyac var. Bu, Azərbaycanın nüfuzunun güclənməsinə, Azərbaycan həqiqətlərinin dünyaya çatdırılmasına öz töhfəsini verəcək. Eyni zamanda göstərəcək ki, Ermənistan-dan fərqli olaraq müsəlman ölkəsi olan Azərbaycan birliyə, həmrəyliyə, sülhə çağırır. Halbuki Ermənistanın din xadimləri öz əhalisini düşmənçiliyə, müharibəyə çağırır. Azərbaycan isə bütün dinlərin qardaş olduğunu, bütün dünyada sülhün olması üçün həmrəyliyin vacib olduğunu açıq-aydın bildirir".

Bu gün Azərbaycan bir nümunə olduğunu deyən millət vəkili əlavə edib ki, bu nümunə ayrı-ayrı dini liderlərin söylədiyi fikirlərlə də gücləndirilib: "De-yilib ki, Azərbaycanın xaricə ixrac edə biləcəyi ən ciddi sərvətlərdən biri də dini tolerantlıqdır. Bu gün bizim qarşımızda duran mühüm vəzifə də bu dəyərlərin gücləndirilməsi, təbliğ edilməsidir. Biz çalışmalıyıq ki, bu prosesə öz töhfəmizi verək. O mənada belə bir forumun keçirilməsi əlaqələrin inkişafına, münasibətlərin möhkəmlənməsinə birmənalı olaraq təsiri olacaq".

Azərbaycan Respublikasının Mədlanın İnkişafı Agentliyinin maliyyəsi əsasında nəşr olunur. Yazını hazırladı: Afaq MİRAYIQ

Məzhəblərarası münasibətdə Azərbaycan nümunəsi

QMI sədri Müsəlman Ağsaqqalları Şurasının baş katibi ilə nələri müzakirə edib?

Qafqaz Müsəlmanları İdarəsinin sədri Şeyxülislam Allahşükür Paşazadə şəxsi dəvəti ilə Azərbaycanda səfərdə olan Müsəlman Ağsaqqalları Şurasının baş katibi Məhəmməd Əbdülsalamla görüşüb.

Qonağı səmimi salamlayan Şeyxülislam dövlət başçımız Prezident İlham Əliyevin global təşəbbüsləri və himayəsi ilə Azərbaycanın beynəlxalq müstəvidə dinlər, mədəniyyətlərarası dialoq və əməkdaşlıq prosesinə əməli töhfələrindən bəhs edərək, ölkəmizin bu sahədə ev sahibliyi etdiyi ümumdünya əhəmiyyətli mötəbər tədbirlər barədə qonağı məlumatlandırıb. QMI sədri A.Paşazadə Azərbaycanın İslam həmrəyliyinin gücləndirilməsi istiqamətində böyük səylər göstərdiyini vurğulayaraq, şəxsinin Müsəlman Ağsaqqalları Şurasının üzv seçilməsini ölkəmizin və

dini mərkəzin bu istiqamətdə səylərinə verilən böyük dəyər olduğunu qeyd edib.

Məhəmməd Əbdülsalam Müsəlman Ağsaqqalları Şurasının sədri, Əl-Əzhərin şeyxi, böyük imam Əhməd Ət-Tayyib həzrətlərinin salamlarını QMI sədrinə çatdırıb. Bildirib ki, müsəlman aləminin parlaq şəxsiyyətlərindən olan Şeyxülislam Allahşükür Paşazadə ilə hər bir görüş onun üçün xüsusi dəyər kəsb edir və təmsil etdiyi Müsəlman Ağsaqqalları Şurasında belə bir mötəbər, nüfuzlu dini liderin üzv olmasından şərafət duyur.

Salamlara görə minnət-

darlığını bildiren QMI sədri Əl-Əzhər Şeyxinin dünyadakı nüfuzunun global dinlərarası dialoq prosesində, habelə İslamdaxili anlaşma və əməkdaşlıq yönündə real nəticələrin alınmasında böyük əhəmiyyət kəsb etdiyini xüsusi vurğulayıb.

QMI sədri A.Paşazadə Azərbaycanda 1-3 may tarixlərində Bakıda keçiriləcək VI Ümumdünya Mədəniyyətlərarası Dialoq Forumu çərçivəsində ICESCO, BMT-nin Sivilizasiyalar Alyansının dəstəyi, Mədəniyyət Nazirliyi və Qafqaz Mü-

səlmanları İdarəsinin həmrəyliyi ilə dini liderlərin plenar iclasının, Bakı və Şuşada görüşünün keçiriləcəyi barədə danışaraq, Müsəlman Ağsaqqalları Şurasının baş katibi Məhəmməd Əbdülsalamın bu foruma dəvətli olduğunu məmnun-

luqla qeyd edib. Şeyxülislam həmçinin Müsəlman Ağsaqqalları Şurasının COP28-də təşkil etdiyi iqlim naminə dini pavilyonu və Əl-Əzhərin şeyxi, böyük imam Əhməd Ət-Tayyib həzrətlərinin birbaşa dəstəyi və onun Roma Papası ilə birgə əməkdaşlığı şəraitində COP28-də dünyanın 30-dan çox dini liderinin iştirakı ilə keçirilən tədbirdə iştirakını xatırladaraq, bu il Azərbaycanın ev sahibliyi etdiyi COP29 çərçivəsində də bu uğurlu təcrübənin davam və inkişaf etdiriləcəyinə əmin olduğunu qeyd edib.

Söhbət zamanı İslam dünyasında məzhəblərarası dialoqun vacibliyinə toxunulub, bu xüsusda Azərbaycan nümunəsi uğurlu örnək kimi xüsusi vurğulanıb. Müsəlman Ağsaqqalları Şurası ilə Qafqaz Müsəlmanları İdarəsi arasında əməkdaşlığın gələcək perspektivləri və birgə tədbirlər müzakirə edilib.

□ "Yeni Müsavat"

Güclü külək bir sıra fəsadlar törədib

Aprelin 4-də əsən güclü külək bir sıra fəsadlar törədib.

Bu barədə "Report"a Fövqəladə Hallar Nazirliyinin (FHN) mətbuat xidmətindən məlumat verilib.

Bildirilib ki, nazirliyin "112" qaynar telefon xəttinə güclü külək səbəbindən Suraxanı rayonu, Yeni Günəşli qəsəbəsi, D massivi, bina 28 ünvanında yerləşən onmərtəbəli yaşayış binasının beşinci mərtəbəsinin eyvanında peyk antenasının qoparaq asılı vəziyyətdə qalması və ətrafdakı insanlar üçün təhlükəli vəziyyət yaratması barədə məlumat daxil olub. Əraziyə cəlb edilən FHN-in Xüsusi Riskli Xilasetmə Xidmətinin xilasediciləri peyk antenasını götürərək mümkün fəsadları aradan qaldırıblar.

"Güclü küləyin təsirindən Bakı şəhəri, Səbəyel rayonu, Bayıl qəsəbəsi, Əli Nəzmi küçəsi, 3A ünvanında yerləşən evin dam örtüyünün qopub düşməsi nəticəsində qonşu evə giriş-çıxışın məhdudlaşması və insanların sərbəst hərəkətinə maneə yaranması barədə məlumat daxil olub. Nazirliyin əməkdaşları hadisə yerinə cəlb olunublar", - məlumatda qeyd olunub.

Həmçinin vurğulanıb ki, Abşeron rayonu, Masazır qəsəbəsi, Əliağa Vahid küçəsi, bina 110 ünvanında üçmərtəbəli qeyri-yasayış binasının dam örtüyünün vətəndaşlar üçün yaratdığı təhlükə ilə əlaqədar xilasedicilər tərəfindən ərazidə müvafiq təhlükəsizlik tədbirləri görülüb.

Xankəndidə minatəmizləmə işləri aparılır

Hazırda Xankəndi, Xocalı, Kərkicahan və Malibəylidə minatəmizləmə işləri aparılır.

Bunu "Report"un sorğusuna cavab olaraq **Azərbaycan Minatəmizləmə Agentliyinin İdarə Heyətinin sədri Vüqar Süleymanov** 4 aprel - Beynəlxalq Mina Xəbərdarlığı və Mina Təhlükəsi ilə Mübarizəyə Yardım Gününe həsr olunmuş mətbuat konfransında deyib. Onun sözlərinə görə, antiterror əməliyyatlarından sonra suverenliyin bərpa olunduğu ərazilərdə minatəmizləmə əməliyyatı başladı: "Biz orada yol kənarlarında, mülki bölgələrdə, binalarda, demək olar, bütün ərazilərdə çoxlu partlayıcı qurğular, silah-sursat ələ keçirmişik. Hazırda bir neçə yaşayış məntəqəsində təmizləmə işləri aparırıq. Xüsusilə Xocalı, Kərkicahan, Malibeyli və Xankəndidə əhəlinin köçürülməsi prosesi ilə bağlı fəaliyyət davam edir".

V.Süleymanov deyib ki, Vətən müharibəsindən sonra 350 nəfər minaya düşüb, onlardan 65-i həlak olub: "Mina qurbanlarının 70 faizdən çoxu mülki şəxslərdir. Onların arasında bütün yaş kateqoriyalarından insanlar var".

V.Süleymanov bildirib ki, ümumilikdə Azərbaycanda mina qurbanlarının sayı 3429 nəfər təşkil edir: "Həmin şəxslərdən 595 nəfəri həyatını itirib. 3429 nəfər zərərçəkəndən 357 nəfəri uşaq, 38 nəfəri qadındır".

Agentlik rəhbəri onu da deyib ki, Ermənistan Cəbrayıl, Zəngilan, Qubadlı rayonlarına aid çox az məlumatlar, mina formulyarları verib. Onun sözlərinə görə, bu yaxınlarda Kəlbəcər rayonunun Murovdağ silsiləsinə aid məlumatlar üzrə 8 formulyar təqdim edildi: "Lakin bunun da dəqiqliyi çox aşağı idi. Ümumilikdə, mina təhlükəsi ilə bağlı aparılan işlər göstərir ki, təmas xəttindən kənarda, içəriyə doğru ərazilərdə minalarla çirklənmə 70 faizdir. Bu da sırf mülki əhaliyə qarşı yönəlib".

Postmüharibə dövründə beynəlxalq təşkilatlar, Qərb, Avropa təsisatları işğaldan azad edilmiş Qarabağın dirçəldilməsinə, minalardan təmizlənməsinə maksimum dəstək vermək əvəzinə Ermənistanın yazıq obrazının formalaşdırılması, onların "təleyi" ilə bağlı daha çox danışdılar. Hansı ki, erməni terroru Qarabağda bu gün də davam edir...

Söhbət basdırılmış mina terrorundan gedir. Postmüharibə dövründə 300-dən çox Azərbaycan vətəndaşı minaya düşüb. Son olaraq aprelin 2-də Tərtərdə keçmiş təmas xəttində mina partlayışı nəticəsində 3 nəfər ağır xəsarət aldı.

"Beynəlxalq ictimaiyyət Azərbaycanda mina təhlükəsini aradan qaldırmaq üçün qüvvələrini birləşdirməlidir".

Bunu **Azərbaycan Xarici İşlər Nazirliyi** bəyan edib və dünyaya çağırış olunub.

Sitat: "Ermənistanın basdırdığı minalar Azərbaycanda günahsız dinc insanların həyatına təhlükə yaratmaqda davam edir. Bu gün dörd azərbaycanlı mülki şəxs növbəti mina partlayışının qurbanı olub. Ermənistanın Azərbaycanın işğaldan azad edilmiş ərazilərində minaların dəqiq xəritələrini verməkdən imtina etməsi genişmiqyaslı bərpa və yenidənqurma işləri, eləcə də məcburi köçkünlərin qayıtması prosesini ləngidir, regionda sülhün bərqərar olması söylərini sarsıdır".

Bəs dünya niyə mina terroruna ciddi dəstək vermir? Bunun üçün Azərbaycan hansı addımları atsın?

Mövzu ilə bağlı Demokraziya və İnsan Hüquqları Komitəsinin sədri, hüquq üzrə fəlsəfə doktoru Çingiz Qənizadə mövzu ilə bağlı "Yeni Müsavat"a danışib: "Dünya ictimaiyyəti, daha doğrusu, beynəlxalq təşkilatlar, bəzi dövlətlər əgər istəsəydilər, Ermənistanı məcbur edərdilər ki, postmüharibə dövründə minalanmış Azərbaycan ərazilərinin xəritələrini versin. Amma çox təəssüf ki, beynəlxalq təşkilatlar beynəlxalq humanitar hüquqa zidd olan bu addıma, yəni ərazilərin minalanmasına göz yumurlar. Çünki burada zərərçəkən tərəf Azərbaycandır və beynəlxalq təşkilatların, qurumların dövlətimizə qarşı ikili yanaşmasını həmişə görmüşük, müşahidə etmişik. Lakin burada söhbət dövlətdən deyil, mülki əhalidən getməlidir. Azərbaycan dövlətinin mülki əhalisi Ermənistanın çirkin və beynəlxalq hüquqa zidd

Partlayan minalar: beynəlxalq ictimaiyyətin "kar və korluğu..."

Azərbaycanın mülki əhalisi Ermənistanın beynəlxalq hüquqa zidd əməlindən bu gün də əziyyət çəkir

əməlindən bu gün də əziyyət çəkir. Aprelin 2-də 3 vətəndaşımızın mina partlaması nəticəsində ağır xəsarət alması, yaralanması ilə bağlı hadisəni eşidəndə yəne də ürəyimizdən qaranlıq axdı ki, nəyə görə Ermənistan mina xəritələrini vermir, nəyə görə dövlətlər, təşkilatlar Ermənistanı buna məcbur etmir? Çox təəssüf ki, bu suallara cavab tapa bilmirik. Mina terrorunun qarşısı alınması üçün addımlar atılmadıqca, Azərbaycan vətəndaşlarının bu terrorun qurbanı olması ehtimalı daha da çoxdur.

Bəs Azərbaycan nə etməlidir? Bu məsələdə dövlətimiz üzərinə düşən bütün vəzifələri yerinə yetirib, təkliflərini bildirib. Belə ki, terrora iştirak etmək məqsədilə Azərbaycan ərazisinə gəlmiş erməni cinayətkarlarının bəzilərinə dəyişdirməklə mina xəritələrinin müəyyən hissəsini əldə etmişdi. Lakin sonra dövlətimiz gördü ki, verilən mina xəritələrinin yalnız 25 faizi həqiqətə uyğundur. Beləliklə, burada da Ermənistan öz çirkin məqsədlərini həyata keçirmək üçün Azərbaycan tərəfini aldatdı, bu danışıqlarda vasitəçi olan dövlətləri pis vəziyyətdə qoydu".

Çingiz Qənizadə qeyd edib ki, Azərbaycan öz gücü ilə, həm də azacıq da olsa kənardan verilən dəstəklə ərazilərimizin minalardan təmizlənməsi istiqamətində

atdığı addımları davam etdirməlidir: "Çünki biz heç kimdən ciddi dəstək gözləmirik. Bütün güc, ağırlıq, xəsarət yəne də Azərbaycan vətəndaşlarının üzərinə düşəcək. Yeni xəsarət alan Azərbaycan vətəndaşları, mülki insanlardır.

Bu baxımdan yenə də maksimum dərəcədə çalışmalıyıq ki, dünya ictimaiyyətinin, beynəlxalq təşkilatların və bəzi dövlətlərin rəsmilərinin yatmış vicdanlarını oyatmaq üçün səsimizi daim ucaldaq və tələb edək ki, bu beynəlxalq hüquqa zidd olan terror aksiyasına son qoyulması üçün minalanmış ərazilərin xəritələri Azərbaycana dəqiqliyi ilə verilsin".

Azad Vətən Partiyasının sədri Akif Nağı deyib ki, mina məsələsi bütün müharibələrdə faciə, bəd-bəxtlik mənbəyi olub: "Adətən bu məsələ ilə bağlı dünya birliyi həmrəylik nümayiş etdirib. Əgər bu hadisə, əksinə, Ermənistan ərazisində olsaydı, bununla bağlı bütün dünyanın pullarını yığıb gətirərdilər, orada baş verən hadisəni böyük faciə kimi qəbul edərdilər. Lakin Azərbaycanla bağlı bu cür addım atılmır və yenə də bizə qarşı qərəzli mövqeyi görürük. Ümumiyyətlə, bir çox beynəlxalq təşkilatlar ermənilərin Azərbaycan ərazisində törətdikləri bir çox cinayətlərə, o cümlədən Xocalı soyqırımına, digər qətlamlara, ərazilərimizi xarabalığa çevirməklərinə, 30 il ərzində işğalda

saxlamaqlarına, bütün bunların hamısına göz yumublar. Buna görə Ermənistanı ən azı qınamağa belə cəhd göstərmirlər.

Məlum olduğu kimi, Azərbaycan dəfələrlə minalarla bağlı məsələ qaldırıb, beynəlxalq ictimaiyyətin diqqətini bu məsələyə yönəltməyə çalışıb, diaspor təşkilatlarımız daim bu məsələni gündəmdə saxlayıb, tədbirlər keçirib, beynəlxalq təşkilatlara, ayrı-ayrı dövlətlərin parlamentlərinə müraciətlər ünvanlayıblar. Amma yenə də ortada qərəzli mövqe var. Hesab edirəm ki, Azərbaycan maksimum dərəcədə səbir göstərərək, bu faktların hamısını toplayıb beynəlxalq təşkilatlara göndərməlidir. Çalışmaq lazımdır ki, beynəlxalq missiya özü ərazilərə gəlib, hər şeyi öz gözləri ilə görsünlər, bilsinlər ki, Azərbaycan ərazisində nə qədər insan mina terrorundan əziyyət çəkir, ərazilərimiz 30 ildən çox işğal altında qalıb və həmin ərazilər boz əraziyə çevrilib, mina təhlükəsi ucbatından insanlar öz doğma yurdlarına gedə bilmirlər. Azərbaycan beynəlxalq təşkilatların qarşısında təsirli addımlar atmalı, mümkün olarsa, məsələni BMT Təhlükəsizlik Şurasının növbədənəkar iclasına çıxartmalı, həyəcan təbili çalmalı, dünyanın diqqətini bu problemə cəlb etməlidir".

□ **Xalidə GƏRAY, "Yeni Müsavat"**

Azərbaycanda qeyri-neft ixracının azalması qeydə alınmaqdadır. Belə ki, İqtisadi İslahatların Təhlili və Kommunikasiya Mərkəzinin "İxrac icmalı"nın mart sayına əsasən cari ilin yanvar-fevral ayları ərzində Azərbaycanın ümumi ixracı 4,8 milyard dollar, qeyri-neft sektoru üzrə ixrac 455 milyon dollar təşkil edib. Ümumi ixrac ötən ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 6,7 faiz artıb, qeyri-neft sektoru üzrə ixrac isə 43,2 faiz azalıb. Ötən il qeyri-neft ixracının həcmi 651,3 milyon dollar olmuşdu.

2024-cü ilin yanvar-fevral ayları ərzində yeyinti məhsulları üzrə ixrac 137,1 milyon ABŞ dollarına bərabər olub. Bu dövrdə qara metalların ixracı 46,4 faiz, bitki və heyvan mənşəli piylər və yağların ixracı 29,7 faiz, pambıq ixracı 29,3 faiz, meyvə-tərəvəz ixracı isə 24,6 faiz artıb.

2024-cü ilin yanvar-fevral ayları ərzində aqrar və aqrar-sənaye məhsulları üzrə birgə ixracın statistik dəyəri 16,9 faiz artaraq 145,9 milyon ABŞ dolları təşkil edib. Qeyri-neft/qaz ixracının tərkib hissəsində əhəmiyyətli yer tutan aqrar-sənaye məhsullarının yaratdığı dəyər 36,6 milyon ABŞ dolları olub.

İki ayda ixrac edilən qeyri-neft sektoruna aid malların siyahısında elektrik enerjisi (34,9 milyon ABŞ dolları) birinci olub. Bu siyahıda pambıq mahı (33,5 milyon ABŞ dolları) ikinci, pomidor (tomat) (30 milyon ABŞ dolları) isə üçüncü yerdə qərarlaşıb.

Cari ilin fevral ayının qeyri-neft ixracı 233 milyon ABŞ dolları olub. Yeyinti məhsulları üzrə ixrac 25 faiz artımla 66,7 milyon ABŞ dolları, qeyri-yeyinti məhsulları üzrə ixrac isə 166,3 milyon ABŞ dolları təşkil edib.

2024-cü ilin fevral ayında qeyri-neft sektoruna aid ən çox mal ixrac edilən ölkələrin siyahısında Rusiya (78,8 milyon ABŞ dolları) birinciliyə yüksəlib. Bu siyahıda Türkiyə (49,7 milyon ABŞ dolları) ikinci və Gürcüstan (17,8 milyon ABŞ dolları) üçüncü olub.

2024-cü ilin fevral ayında ixrac edilən qeyri-neft sektoruna aid malların siyahısında pambıq mahı (23 milyon ABŞ dolları) birinci, pomidor (tomat) (13,4 milyon ABŞ dolları) ikinci və ilkin formalı propilen sopolimerləri (13,2 milyon ABŞ

dolları) üçüncü olub.

"İxrac icmalı"nda göstərilib ki, 2024-cü ilin yanvar-mart ayları ərzində "Bir Pəncərə" İxrac Dəstək Mərkəzi vasitəsilə həyata keçirilmiş qeyri-neft ixracının dəyəri 59,3 milyon ABŞ dolları, mart ayında isə 25 milyon ABŞ dolları olub.

Yanvar-fevralda ixracın azaldığı daha bir sahə peyk

düzgün hesab etmirlər. Belə ki, Azərbaycanda elektrik enerjisinin 90 faizdən çoxu təbii qaz və mazut yanacağı hesabına istehsal olunur. Bu isə onun məhz neft-qaz sektoru məhsulu olaraq qəbul edilməsinə əsas yaradır. Lakin Azərbaycan rəsmi statistikasında elektrik enerjisi qeyri-neft məhsulu kimi qeydiyyatla alınmağa

dan 12,1 milyon dollara, minik avtomobilləri, mühərrikinin həcmi 3000 sm2-dən çox olan qıvcımla alışan DYM-li ixracı 2,2 milyon dollardan 9,7 milyon dollara, sement klinləri ixracı 4,3 milyon dollardan 5,9 milyon dollara, digər yağlar və məhsulların ixracı 4,1 milyon dollardan 5,8 milyon dollara qədər

edib. Beşinci yerdə gələn Qırğızıstan ixrac 2,1 milyon dollardan 18,2 milyon dollara qədər artıb.

Bu rəqəmlər göstərir ki, Azərbaycanın prioritet sahəsi olan qeyri-neft ixracında Rusiyadan asılılıq getdikcə daha da dərinləşir. Son aylarda Rusiyadan Azərbaycana mərkəzi hökumət, həmçinin yerli hök-

carətə yönəldilib. İxracın və investisiyaların Təşviqi Agentliyinin (AZPROMO) icraçı direktoru Yusif Abdullayev Bakıda keçirilən "Sankt-Peterburq və Azərbaycan əməkdaşlıq üfqlərini genişləndirir" mövzusunda biznes forumunda bildirib ki, Azərbaycanla Rusiya arasında idxal-ixrac əməliyyat-

Qeyri-neft ixracında ciddi "axsama"

İki ayda ixracı ən çox azalan məhsulun qeyri-neft sektoruna aidliyi sual doğurur

telekommunikasiya xidmətləridir. İxrac icmalına görə, 2024-cü ilin yanvar-fevral aylarında Azərbaycan Respublikasının Kosmik Agentliyi (Azərkosmos) tərəfindən dünyanın 45 ölkəsinə 3 milyon ABŞ dolları dəyərində peyk telekommunikasiya xidmətləri ixrac edilib. "Azərkosmos" xidmət ixracından əldə etdiyi gəlir onun ümumi gəlirlərinin 77 faizini təşkil edib. Ötən ilin eyni dövründə Azərkosmosun gəliri 3,6 milyon dollar təşkil etmişdi.

İxrac olunan mallar üzrə müqayisə apardıqda, məlum olur ki, iki ayda ən çox azalma elektrik enerjisi qeydə alınıb. Belə ki, bu məhsulun ixrac dəyəri keçən ilin eyni dövründə 227,2 milyon dollar, bu il isə cəmi 34,9 milyon dollar təşkil edib.

Qeyd edək ki, Azərbaycanın əksər ekspertləri elektrik enerjisinin qeyri-neft sektoruna aid məhsul kimi təqdim olunmasını

davam edir.

Bu ilin iki ayında elektrik enerjisinin istisna etsək, faktiki olaraq qeyri-neft ixracında azalma qeydə alınmayıb. Belə ki, bu dövrdə pambıq mahı ixracı 23,2 milyon dollardan 33,5 milyon dollara, pomidor ixracı 19,1 milyon dollardan 30 milyon dollara, xurma ixracı 14,4 milyon dollardan 26,4 milyon dollara, ilkin formada propilen sopolimerləri 13,1 milyon dollardan 22,1 milyon dollara, karbamid ixracı 18,2 milyon dollardan 20,9 milyon dollara, alüminium ərintilərdən düzbucaqlı plitələr ixracı 2,4 milyon dollardan 16 milyon dollara, polimerləşmədə ilkin formalı maddələr ixracı 12,4 milyon dollardan 13,8 milyon dollara, alma ixracı 10,2 milyon dollardan 12,1 milyon dollara, minik avtomobilləri, mühərrikinin həcmi 2500 sm2-dən çox olan sıxılmaqdan alışan DYM-li (dizel) ixracı 3,9 milyon dollar

artıb.

Eyni zamanda meşə fincığı ixracı 23,3 milyon dollardan 22,4 milyon dollara, metanol (metil spirti) ixracı 15,8 milyon dollardan 15,7 milyon dollara, xüsusi kütəsi 0,94 və ya daha çox olan ilkin formalı polietilen ixracı 14,7 milyon dollardan 8,7 milyon dollara, qızıl ixracı 15,3 milyon dollardan 6,8 milyon dollara, xüsusi kütəsi 0,94-dən az olan ilkin formalı polietilen ixracı 10,7 milyon dollardan 6,1 milyon dollara qədər azalıb.

İxrac icmalından aydın olur ki, yanvar-fevralda ötən ilin eyni dövrü ilə müqayisədə 5 ən böyük ixrac ölkəsindən Rusiyaya ixrac 137,7 milyon dollardan 154,4 milyon dollara yüksəlib. İkinci yerdə olan Türkiyəyə ixrac 273,9 milyon dollardan 97,3 milyon dollara, Gürcüstanla ixrac 64,7 milyon dollardan 42,9 milyon dollara düşüb, Ukraynaya ixrac dəyişməyərək 18,2 milyon dollar təşkil

mətlər səviyyəsində edilən çoxsaylı səfərlər zamanı aparılan müzakirələr bu prosesin davam edəcəyindən xəbər verir.

Rəsmi statistikaya əsasən, 2023-cü il ərzində Azərbaycanın Rusiya ilə ticarət dövriyyəsinin ümumi həcmi 2022-ci ilə nisbətən 17,5 faiz və ya 648,5 milyon ABŞ dolları artaraq 4,35 milyard dolları üstələyib. Ötən il Azərbaycandan Rusiyaya 1,19 milyard dollar dəyərində məhsul ixrac edilib ki, bu da 2022-ci ilin göstəricisindən 22,6 faiz və ya 220,9 milyon dollar çoxdur.

Rusiyadan Azərbaycana idxal edilən məhsulların dəyəri isə 15,6 faiz və ya 427,5 milyon dollar artaraq 3,16 milyard dollar təşkil edib.

2024-cü ilin yanvar-fevral aylarında isə Azərbaycan və Rusiya arasında ticarət dövriyyəsi 591,254 milyon dollar təşkil edib ki, bu da 2023-cü ilin analoji dövrünün göstəricisindən 22,3 faiz azdır. Məlumatla görə, yanvar-fevral aylarında Azərbaycan məhsullarının Rusiyaya ixracı 20,8 faiz azalaraq 155,131 milyon dollar, Rusiyadan mal idxalı isə 22,9 faiz azalaraq 436,122 milyon dollar təşkil edib.

Azərbaycan Rusiyanın 80-ə yaxın subyekti ilə iqtisadi-ticarət sahəsində əlaqələr qurub. Bugünlərdə Sankt-Peterburqdan ölkəmizə böyük nümayəndə heyəti gəlib. Görüş və müzakirələrdə əsas diqqət qarşılıqla ti-

lärinin artırılması məqsədilə mal nomenklaturasının genişləndirilməsi üçün siyahı tərtib edilməlidir: "İki ölkə arasında ticarət dövriyyəsinin artırılması üçün potensial var, iqtisadi əlaqələrin təşviqi üçün iş aparılır. Bu istiqamətdə biz Kazanda, Yekaterinburqda keçirilən sərgilərdə iştirak etməyi planlaşdırırıq".

AZPROMO rəsmisi həmçinin deyib ki, biznes forumunda iştirak etmək üçün ölkəyə gəlmiş Rusiya nümayəndə heyəti Ələt Azad İqtisadi Zonasına və sənaye parklarına səfəri təşkil ediləcək.

Y.Abdullayevin sözlərinə görə, Azərbaycanın qeyri-neft sektorunu inkişaf etdirmək üçün Rusiyanın Sankt-Peterburq şəhərinə ixrac missiyalarını bərpa etmək lazımdır: "Bununla bağlı biz vaxtilə Sankt-Peterburqa ixrac missiyası təşkil etmişik. Bu fəaliyyəti tərəfdaşlarla müzakirə edib, ilin sonuna qədər Azərbaycan şirkətlərinin ixrac missiyalarını bərpa etmək lazımdır. İxrac missiyasının təşkil edilməsinə qədər isə əlaqələrimizi necə inkişaf etdirəcəyimizə nəzər salmaq lazımdır".

Qeyd edək ki, son aylarda Qərb sanksiyaları Rusiyanın bir sıra ticarət tərəfdaşları ilə ticarət həcmələrinin azalmasına səbəb olub. Türkiyə, Ermənistan, Qırğızıstan və sair ölkələr vasitəsilə Rusiya bazarında çatışmayan məhsulları əldə etmək imkanları kəskin şəkildə daralıb. Bu baxımdan, Rusiya hakimiyyəti digər bazarlardan öz ehtiyaclarını qarşılamaq, həmçinin məhsullarını reallaşdırmaq məqsədi ilə istifadə etməyə çalışır. İndiyədək Rusiyaya sanksiyalı malların ixracı ilə bağlı heç bir irad olmayan Azərbaycanın bu həssas məsələdə ehtiyatlı davranması son dərəcə əhəmiyyətlidir...

□ **Dünya SAKIT, "Yeni Müsavat"**

MUSAVAT

Son səhifə

N 59 (8432) 5 aprel 2024

Kasıb ailələrin uşaqlarında bu problemlər aşkarlandı

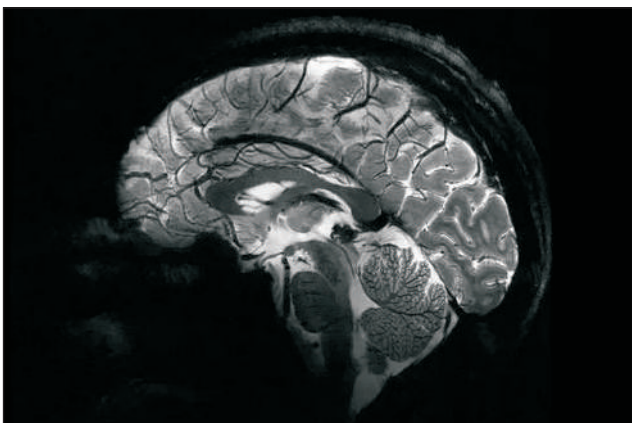
Alkoqoldan Sui-istifadə və Alkoqolizm üzrə Milli İnstitutun amerikalı nevroloqları müəyyən ediblər ki, yoxsul ailələrdən olan uşaqlarda yaddaş və konsentrasiya problemi daha çox olur. Tədqiqat "Molecular Psychiatry" (MP) jurnalında dərc olunub. Tədqiqatda 9-11 yaş arası 8739 uşağın məlumatları təhlil edilib. Tədqiqatçılar yetkinlik yaşına çatmayanların beyin əlaqələrini təhlil etmək üçün istirahət vəziyyətində funksional maqnit rezonans görüntülmə məlumatlarından istifadə ediblər.

Azərbaycanlı ailələrdən olan uşaqlar passiv rejim şəbəkəsi (DMN) kimi tanınan beyin bölgələrində, həmçinin aşağı və üstün parietal kortekslərdə, eləcə də posterior beyincikdə əlaqənin azaldığını göstəriblər. DMN xüsusilə vacibdir, çünki o, daxili əsaslandırma, yaddaş və özünə istinad edən düşüncədə iştirak edir - idrak funksiyasının kritik komponentləri.

Digər tərəfdən, bu uşaqlar sensor və motor emali ilə əlaqəli sahələrdə, eləcə də bəzi subkortikal bölgələrdə artan əlaqə göstərib. Qarşılıqlı əlaqə nümunələrindəki bu dəyişiklik, bəlkə də uşaqların sosial-iqtisadi mühitə uyğunlaşma kimi sinir prioritetlərinin yenidən təşkilini təklif edir.

Tədqiqatçılar həmçinin emal sürəti, iş yaddaşı, ardıcıl yaddaş, diqqət və dil bacarıqları da daxil olmaqla bir sıra qabiliyyətləri qiymətləndirən koqnitiv testlərdən əldə edilən məlumatları təhlil ediblər. Onlar müəyyən ediblər ki, yüksək gəlirli ailələrdən olan uşaqlar bu idrak testlərində orta hesabla aşağı gəlirli həmyaşıdlarına nisbətən daha yaxşı çıxış ediblər.

İnsan beyninin ən aydın görüntüsü dərc olunub

Elm adamları insan beyninin ən aydın görüntüsünü dərc ediblər. Şəkl dünyanın ən güclü maqnit rezonans tomoqrafiya (MRT) cihazı ilə əldə etmək mümkün olub. Fotonu Fransa Atom Enerjisi və Alternativ Enerji Agentliyi (CEA) yayımlayıb. Bildirilib ki, "Iseult" adlı MRT cihazı ilə çəkilən şəkil 20 ildən çox davam edən araşdırma nəticəsində əldə olunub. Araşdırmalar çərçivəsində MRT cihazının son bir neçə ayda təxminən 20 sağlam könüllü üzərində sınaqdan keçirildiyi və ən aydın beyin görüntüsünün təxminən dörd dəqiqə ərzində əldə edildiyi ifadə edilib. Açıqlamada qeyd olunub ki, 11,7 Tesla maqnit gücünə malik "Iseult" cihazı ilə qısa müddətdə çəkilən görüntüləri xəstəxanalarla istifadə edilən cihazlarla əldə etmək saatlar çəke bilər.

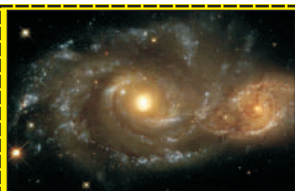
Xərçəng zamanı yaranan depressiyanın müalicəsində yeni üsul

Rusiya Klinik və Eksperimental Limfologiya Elmi-Tədqiqat İnstitutunun Ultrastruktur Tədqiqat Laboratoriyasının əməkdaşları aşkar ediblər ki, şiş böyüməsi olan laboratoriya heyvanlarının beyindəki litium-karbonat onlarda narahatlıq və depressiyanın inkişafının qarşısını alır.

Depressiya xərçəngli insanlarda çox rast gəlinən bir fəsaddır. Elmi ədəbiyyatda hər onuncu xərçəng xəstəsinin depressiyadan əziyyət çəkdiyinə dair faktlar var. Üstəlik, bu, təkcə emosional sarsıntılar nəticəsində inkişaf etmir. Fakt budur ki, şişlər böyümə prosesində müxtəlif bioloji aktiv maddələr, o cümlədən neyronların quruluşuna və funksiyasına təsir göstərən sitokinlər istehsal edirlər. Sinir hüceyrələrinin zədələnməsi nəticəsində orqanizmin idrak funksiyası pozulur və depressiya yarana bilər.

Tədqiqat zamanı alimlər müəyyən ediblər ki, xərçəngli laboratoriya siçanlarının beyinlərində neyronların yaşaması və fəaliyyəti üçün zəruri olan BDNF neyrotrof amilinin təsiri azalır. Davranış testləri göstərib ki, şişlər inkişaf etdikcə heyvanlar daha az hərəkətli və daha passiv olurlar. Onlar narahat-depressiv davranış əlamətləri göstərirlər. Litium-karbonatın tətbiqi həm heyvanların davranışına, həm də beyinlərinin sinir hüceyrələrinin strukturlarına müsbət təsir göstərib.

Alimlər yeni növ qalaktikalar kəşf ediblər

Kanada, Almaniya və ABS-dən olan beynəlxalq astronomlar qrupu Süd Yolumun indiyə qədər tapılmış ən yüngül peyk qalaktikasını kəşf ediblər. Yeni ulduz sistemi "Böyük Ayı III/Soyuz 1" (UMa3/U1) adlandırılıb. O, Günəşdən təxminən 30 min işıq ili uzaqlıqda, Böyük Ursa bürcündə yerləşir. UMa3/U1 cəmi 60 ulduzdan ibarətdir və onun kütləsi Günəşin kütləsindən cəmi 16 dəfə çoxdur. Müqayisə üçün qeyd edək ki, Süd Yolu qalaktikamızın kütləsi əsas ulduzlarımızın kütləsindən təxminən 1,5 trilyon dəfə çoxdur.

Xarab soyuducudan 95 min dollar çıxdı

Cənubi Koreyalı istifadə olunmuş soyuducudan 95 min dollar tapılıb. Bu barədə Mothership portalı məlumat yayıb. Adam internet mağazasından soyuducu alıb. Alman avadanlıqları yumağa qərar verəndə içərisində 95 min ABS dolları dəyərində 2200 əskinas tapdı. Bundan sonra koreyalı dərhal polisa gedib. Hazırda araşdırma aparılır. Hüquq-mühafizə orqanları soyuducunun keçmiş sahibini müəyyən etməyə çalışır.

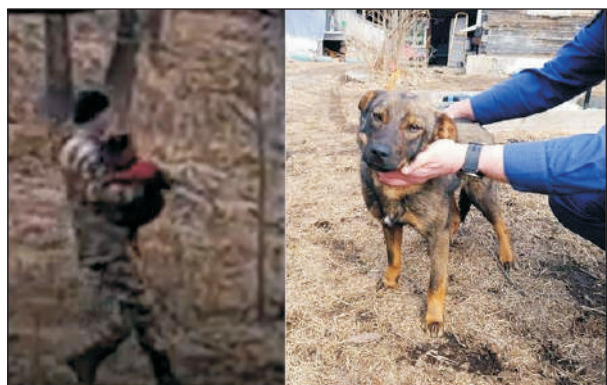
Ölkə qanunlarına görə, əgər altı ay ərzində əvvəlki sahibi götürülmürsə, tapılan pulun döyərində 22 faizi miqdarında vergi ödəməli olacaq. Əks halda 95 min dollar qaytarmalıdır. Eyni zamanda, tapana hələ də kompensasiya olaraq məbləğin 5 faizindən 20 faizinə qədər ödəniş edəcəyi qeyd olunur.

Daha əvvəl Çində bir oğlan valideynlərinin yeni maşınında pul taparaq əvvəlki sahiblərinə qaytarıb.

Bunları bilirsinizmi?

- * Hər bir insan yemək bismək üçün 2.5 ilini, yemək üçün isə 3,5 ilini sərf edir.
- * Qadınlar 17 ilini yalnız artıq çəkiddən xilas olmaq üçün xərcləyirlər.
- * Qadınlar 8 ilini alış-verişə, 1,5 ilini isə qadın salonunda keçirir.
- * İnsan 1 ilini ev təmizliyinə sərf edir.
- * İnsan ömrünün 10 ilini işləməklə keçirir. (20-65 yaş arası həftədə 40 saat işləyənlər)
- * İnsan ömrünün 90 faizini qapalı mühitdə keçirir.
- * Döş qəfəsindən çıxarılan insan ürəyi qısa müddət döyünə bilir. Çünki onun özünün xüsusi elektrik sistemi var və ətraf mühitdən elektrik ala bilər.
- * Mədə turşusu o qədər güclüdür ki, bədən hər 3-4 günə tamamilə yeni selikli qışa yara bilər.
- * İnsan burnu 50 min qoxunu ayırıb yadda saxlaya bilər.
- * İnsan saatda 160 km sürətlə asqırır. Bəlkə də daha çox.
- * Qan damarlarının ümumi uzunluğu 96 min kilometrdir. Bu da ekvator xəttini iki dəfədən artıq fırlanmağa bərabərdir.
- * İnsan bədənini gündə yük maşınının 32 km məsafə qət edə biləcəyi qədər enerji istehsal edir.

İt meşədə azan rusiyalı uşağı bədənini ilə isidərək donmaqdan xilas etdi

Rusiyada meşədə azan beş yaşlı uşaq iti sayəsində ölümdən xilas olub. Hadisə Primorsk diyarında baş verib. Uşaq iti ilə evlərinin yaxınlığındakı meşədə gəzintiyə çıxıb və azıb. Nə valideynləri, nə də xilasedicilər onu dərhal tapa bilməyiblər. Balaca bütün gecəni soyuqda qalıb. Ancaq bəxti gətirib ki, sadıq dostu yaxınlıqda olub: o, isti bədənini ilə uşağı donmaqdan xilas edib. Səhər uşaq tapılaraq xəstəxanaya aparılıb. Müstəntiqlər deyirlər ki, it onu ağır hipotermiyadan xilas edib. Valideynlər isə səhlənkarlığa və öz vəzifələrini lazımınca yerinə yetirmədiklərinə görə cəzalandırılmalı bilərlər.

Saqqız çeynəmək diş üçün faydalıdır?

Araşdırmalara görə, tərkibində şəkər olmayan saqqız çeynəmək diş sağlamlığı üçün yaxşıdır. Stomatoloqlar yeməkdən 20 dəqiqə sonra şəkərsiz saqqız çeynəməyi məsləhət görürlər. Onların fikrincə, şəkərli saqqızlar xeyirdən çox zərər verir.

Saqqız çeynəməyin faydası daha çox tüpürçək istehsal etməyə kömək edir ki, bu da yeməkdən sonra ağızda qalan turşulara və bakteriyaya tullantılarına qarşı ağızın təbii müdafiəsidir.

Bundan əlavə, saqqız dişlərdə nazik bir təbəqə əmələ gətirir. Belə ki, diş sağlamlığı üçün gündə iki dəfə dişlərinizi flüorlu pasta ilə fırçalamaq və yeməklər arasında saqqız çeynəmək vacibdir. Hər gün diş ipindən istifadə etmək də faydalı olacaq. Yeri gəlmişkən, saqqız yalnız dişlərin çürüməsinin qarşısını almaqla yanaşı, həm də ağız quruluğu və xoşagəlməz qoxu ilə də kömək edə bilər. Saqqız çeynəmək həmçinin gastroezofagial və ya laringofaringeal reflü olan insanlarda simptomları azalda bilər.

Səhifəni hazırladı: SELCAN

Baş redaktor:
Nazim SABİROĞLU

e-mail adres: yenimusavat@mail.ru

"Yeni Musavat"ın kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələnib, "Son dəqiqə" MMC-nin mətbəəsində çap edilib. Əlyazmalar geri qaytarılmır. Müəlliflərlə redaksiyanın mövqeyi uyğun gəlməyə bilər.

Ünvan: Bakı şəhəri,
R.Rüstəmov küçəsi
2528-ci məhəllə ev 44/d
Tel: 520 01 23 (24, 25, 26, 27, 28)

Lisensiya N: B 114
SAYI: 1.500